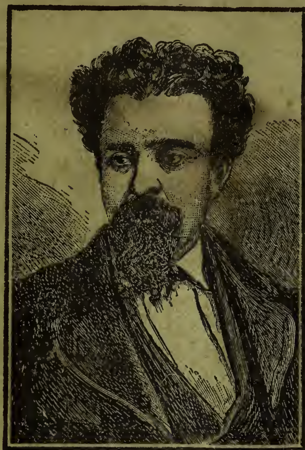

FREDERIC SOLER (PITARRA)

La carta de navegar

Comedia en tres actes

Dugues Pessetes

Bonavia i Duràn. - Impressors
Carrer Boqueria, 20. - Barcelona

5

La carta de navegar

La carta de navegar

COMEDIA EN TRES ACTES I EN VERS

ORIGINAL DE

FREDERIC SOLER I HUBERT

(SERAFÍ PITARRA)

Estrenada en el Teatre Català (Romea), el dia 26 de Octubre de 1889.

PRIMERA EDICIÓ

BARCELONA
CASA EDITORIAL DE TEATRE
BONAVIA I DURAN = Impressors = BOQUERIA, 20
1915

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
Donya Clotilde . .	*D.ª Carme Parreño*
Donya Adela. . .	*- Conxa Ferrer*
Marieta . . .	*Srta. Caterineta Fontova*
Don Maurici. . .	*D. H. Goula*
Don Esteve	*- Ll. Fontova*
Don Oscar.	*- F. Fuentes*
Aleix	*- J. Pinós*

Lloc de l'acció, Barcelona. Época contemporànea

ACTE PRIMER

Jardí d'una gran torre del Putxet. A la dreta taula de marbre i cadires rústiques dins d'una glorieta. A l'esquerra balancins prop d'una font. Al fons una tapia cuberta de rosers amb un reixat a un costat.

ESCENA PRIMERA

MAURICI, ALEIX, CLOTILDE *i* MARIETA

(*Maurici escribint i Aleix esperant-se a dins la glorieta. Clotilde i Marieta fora parlant a l'altre costat.*)

MAR. — **Veu? Ara està allí escribint.**

CLOT. — **Bé, sí; ells dos que vagin fent.**
Tú estigues sempre amatent
per el que vagi succeint.
Jo, fins a sê al fi lograt
ja no t'haig de dir res més;
mira, indaga, espía, ves
voltant com va sempre'l gat
quan ja ha vist al ratolí
que exirà de la ratera.
Ves los devant i darrera,
a la casa, al bosc, aquí...
per tot, sens mai a les clares
fer-ho.

MAR. Sí; això ja's coneix.
CLOT. Com el soldat que segueix
a n'al frare dels «Magiares»,
has de seguir-los per tot
dir-me, siguin allà ont siguin,
el que tassin i'l que diguin
sense callar-me ni un mot,
de tal modo, que, informada
jo per el que'm diguis tú
ho pugui fer tot segú
sense mai poguê anâ errada.
MAR. Vagisse'n amb tot descans
i vostè no faci rê
que jo de primê amb vostè
ja no'ns haguèm vist avans.
Miri si ho tinc tot apunt
que amb el criat del seu marit...
CLOT. L'Aleix?
MAR. Sí; aquest aixerit
que ara s'espera.
CLOT. ¡Quin un!...
MAR. Doncs bé; jo li deixo creure
que l'estimo per que sé
que així jo per ell sabré
tot el que no pugui veure.
Eutenc la idea que porta
i deixiu estar per mí,
que la portaré a bon fí
tot fent jo la mosca morta.
CLOT. T'ho estimaré molt, Marieta.
MAR. No m'ho ha d'estimar per rê;
ja sab que jo per vostè
daría aquesta ma dreta.
Va aussiliâ a la meva mare
fins al punt que's va morir,
i, ja ho sab; li vaig agrair
i li estic agraint encara.
I després, a més d'això,
sé que'ls homes son dolents,
sé que porten molts intents
i es molt just que vostè i jo
ens unim en contra d'ells
tal com, dolentes o bones
hauríen de fer les dònes
sempre contra'ls seus gabells.
MAU. Corrent. (*Acabant la carta i cloent-la.*)

CLOT. (*Apart a Marieta.*) Calla; ja l'ha escrita
i que'm vegi no'm convé.
Vina amb mí i t'imformaré
del demés que's necessita.
(*Se'n van les dues.*)

ESCENA II

MAURICI *i* ALEIX

(*Surten de la glorieta i baixen al prosceni.*)

MAUR. Vaja, té; aquí tens la nota
amb el que has de fê apuntat,
i pensa que visc refiat
de que'ts la meva Mascota.
Tú m' has de donar la sort
i tú m'has d'aconsellar
i tú i jo aquí hem de portar
a l'últim, la nau a port.
Mira, espía, indaga, observa
sens olvidar-te mai rê.
Jo per tú, tinc de sabê
fins si's belluga un brí d'herba.
Jo tinc de saber que, amb tú
que m'avisaràs de tot,
no m'escaparà ni un mot
i treballaré segû.
Tens de sê etern centinella
de tot el que passi aquí
i té d'arribar a mí
tot quant faci i digui ella.
Si's plany, si plora, si riu,
si gemega, si sospira,
si està mansa, si delira...
sempre tens de fer l'ull viu.
Fes-te teva la Marieta.
ALEIX. Ja la sab molt llarga, ja;
però vaja, 's mirarà.
MAUR. Sí; li vas seguint la beta,
i'l ser teva ella, ens abona

que, pe'l modo més sencill,
sabrèm si hi ha cap perill
per part de la meva dòna.

ALEIX. Sí, vaja; ja entenc el plan.
Deixiu per mí

MAUR. Doncs, *alon.*

ESCENA III

Els mateixos, DON ESTEVE, OSCAR, UN CRIAT, *i després* MARIETA

OSCAR Mirise'ls, a n'aquí son.

ESTEVE Ola! ¿Es vostè? Bé; endevant.

MAUR. Sí; aquí parlant sobre...

ESTEVE Rê.
Diguin doncs el que han de dî
i nosaltres dos allí
pendrèm mentrestant cafè.
(El criat mentrestant ha portat una safata amb cafés, licors i puros i ho ha deixat tot a la taula de la glorieta.)

MAUR. Vagin doncs, vinc desseguida.

OSCAR Magnífic home.
(Maurici i Aleix queden al prosceni parlant baix. Don Esteve i Oscar entren a la glorieta s'asseuen i's disposen a pendre'l café que'ls serveix el criat.)

ESTEVE ¿Què tal?
¿Veu. home? Ni un general
es dona més bona vida.
(El criat ha servit i se'n và. Marieta apareix al fons espiant, i, per dissimular, cullint flors i fent un ram. Maurici i Aleix segueixen sa conversa parlant apart al prosceni.)

MAUR. ¿I està ja tot apunt?

ALEIX Tot.

MAUR. Bé; doncs me'n vaig al instant
que aquells m'estàn esperant.

ALEIX No'ls en parli.

MAUR. Fuig. Ni un mot.

ALEIX Quan elles siguin aquí,
vostè allà amb ells.
MAUR. Ja; ja sé
com hem quedat; deixi'm fê.
Tú...
ALEIX El meu deixiu per mí.
Ja li vaig dir: no s'immuti
i vagi tirant avant.
Si vostè vol sê un *don Juan,*
jo, des d'ara só'l seu *Ciutti.*
¿No veu que he estat amb un amo
que es el més *calaverón*
que s'ha vist en aquest mon?
MAUR. Ré, ré; doncs fora.
ALEIX Jo ho tramo,
i vostè no ha de fer més,
si vol lograr el seu fí,
que deixar-se guiar per mí
MAUR. Es a dî, el mon al revés;
l'amo creure al criat.
ALEIX Ah! Això.
I pensar, passi el que passi,
que, si's fa, jo vull que's faci
i que ho he disposat jo.
MAUR. Feste teva la Marieta
per si acàs.
ALEIX Deixi'm fê a mí.
Ja està leri leri.
MAUR. Sí?
ALEIX Li daré ara una empenteta
i es nostra.
MAUR. Res doncs; avant.
ALEIX Avant i pensi bé en tot.
MAUR. No m'olvidaré ni un mot.
(*Se'n va a la glorieta a seure amb don Esteve i Oscar, mentres Aleix va a cullir flors amb Marieta.*)
MAUR. Senyors, em dispensaràn.
ESTEVE ¿Vol callar?
ALEIX ¿I doncs, Marieta?
¿Qué fà un ram?
MAR. Bé'l voldría fê.
ALEIX Vaja doncs; li ajudaré.
(*Cull flors amb ella.*)
MAR. Tantes gracies.
ALEIX (¡I es guapeta!)

OSCAR Tornant doncs a la qüestió...
MAUR. Silenci!
ESTEVE Psit! No's diu rê.
Saborejèm el cafè...
MAUR. Que no l'he pres mai millô.
ESTEVE Gracies per la part que'm toca.
MAUR. De res, perquè es la vritat.
ESTEVE I, un cop ben saborejat,
vostès amb trassa i jo amb poca,
dirèm tots quina opinió
formèm de la dòna.
OSCAR Avant.
El que es per mí accepto'l plan.
MAUR. ¿Em vol dâ'l ram?
ESTEVE ¿Per què no?
MAUR. Gracies.
(Prenen café, copes i fumen; mentrestant l'Aleix i Marieta parlen tot fent el ram.)
ALEIX ¿Vol un clavell?
MAR. Sí.
ALEIX Serà una toia ben mona.
MAR. La faig per dú a Barcelona.
ALEIX ¡Ai, Marieta! *(Suspirant afectat.)*
MAR. ¿Em crida a mí?
ALEIX ¿I doncs a quí, sal d'Espanya?
MAR. ¿Ja'm torna amb romansos?
ALEIX Jo?
(Afectant dolor de que no'l cregui.)
¡Jo amb romansos!... ¿I això?
(Dant-li una flor.)
MAR. *(Volent dir que's propia pe'l ram.)* Bò.
ALEIX Ai!... ¡Qué l'estímo!...
MAR. ¿M'enganya?
ALEIX Sigui aquí a entrada de fosc.
MAR. I... ¿què'm dirà?
ALEIX *¡Voto a listo!*
MAUR. Aleix! *(Cridant-lo des de la glorieta.)*
MAR. Vagi. *(Aleix va a la glorieta.)*
ALEIX Senyô?
MAUR. Un misto.
(Aleix l'encén i li dona; mentrestant Marieta segueix fent el ram. Els senyors tots encenen puros.)
ESTEVE I ara deixa'ns sols al bosc.

ALEIX Molt bé diu.
(Se' n và i al passar pe'l costat de Marieta, li diu:)
Adéu, salada!
MAR. ¡Adéu, maco!
ALEIX A l' hora aquí. *(Se'n và.)*

ESCENA IV

Els mateixos, ADELA *i* CLOTILDE

(Venen poc a poc i sorprenent a Marieta, li diuen baix perque no ho sentin els senyors.)
ADELA Psit!
MAR. Ai! ¡Les senyores!
CLOT. Psit!
Hem vingut aquí emboscades.
ADELA Veste'n. Volèm que'ls senyors
no sàpiguen que hem vingut
a escoltar el què'ls acut.
MAR. ¡Sí; prou son uns tres traidors!
CLOT. Per çò que ho pensèm, volèm
escoltar tot el que diguin.
MAR. Doncs ¿no vinc per més que triguin?
CLOT. No.
ADELA Si acàs ja't cridarèm.
(Marieta se'n và.)

ESCENA V

MAURICI, ESTEVE, OSCAR, CLOTILDE *i* ADELA

(Ells a la glorieta, elles sentades en els balancins de prop de la font.)
CLOT. Veus? Em vingut de puntetes
i no'ns han sentit venir.
ADELA Ara sembla que'ls tres callen.
CLOT. Bé; fan com els marroquins.
Ara mi senyors disfruten

com si 's diguessin *Alí;*
saborejen el tabaco
que 'ls tres fumen, exquisits,
i, com que ja han près cafè
i ara s'estàn reasumint
totes les seves truanades,
els tens un rato tranquils.

ADELA ¡Els hi tens odi, Clotilde!

CLOT. ¿Odi, jo?... No hi ha perill.
Mai, Adela; no, no es odi
el que jo a n'als homes tinc;
el que tinc, si, es una vista
penetrant i un tacte fí
per veure'ls sense disfressa
tal com son, i com si al pit
hi tinguessin un cristall
a través del qual jo visc
observant tot el que passa
a n'al cor, que 'ls hi tenim,
però que 'ns el pren un altra,
si per etzar ells han vist
un *mantón* portat amb gracia,
o un peuet bufó i bonic,
o qualsevol altra cosa
que 'ls hi pugui fer *tilin.*

ADELA Però...

ESTEVE *Pues* senyor...

CLOT. (Espera
que 'm sembla que 'l teu marit
va a pendre ara la paraula.)

ESTEVÉ *Pues* senyor... com els he dit
i torno ara a repetir-ho,
jo, en quant a les dònes, visc
en la convicció de que elles
el que volen es el *din*
més que 'l *don* i que 'l *donaire*
que 'ls pot dâ un xisgaravís.
Quartos, quartos i més quartos.
Aqui tenen quant per mí
ha de tenî apunt un home
per conquistar-ne sovint.

MAUR. Nego!

OSCAR Nego!

MAUR. ¡Fals concepte!

ADELA ¿Sents; Clotilde, l'has sentit?
¿Has sentit quin vulgarisme

més de baixa mà i més ruí?

CLOT. Sí; el teu senyor...

MAUR. Nego...

ADELA (Calla
que va a parlâ'l teu marit.)

MAUR. Nego aquest concepte d'elles;
don Esteve, perque tinc
la convicció més profonda
de que, si hi ha un paradís
a la terra, elles el donen
amb el seu tacte exquisit.

OSCAR Això es el que vull probar-li.
La dòna es un ser gentil,
que, amb la seva suau tendressa,
amb els seus ulls de rubí,
amb el seu front d'esmeragda...

ESTEVE ¿I ara, cap de trons, què diu?

CLOT. Bé; amb aquest ni cal ficsar-s'hi.

ADELA Sí; aquest es el bufón.

OSCAR Sí...
Sí... te raó... es cert, don Esteve.
Es vritat que crec que he dit
ulls per front i front per llavis.

MAUR. Doncs bé, esmenant i seguint. .
el que deia don Esteve
amb el seu pensâ atrevit
miraré si'm presta ajuda
la comparació felis
que puc veure entre la dòna
i un piano.

ESTEVE Avant.

MAUR. ¡Ben dit!

ADELA (¿Vejam què dirà?)

CLOT. Esperem-ho

MAUR. Doncs bé; un piano 's pot sentir
amb desdeny per dues coses;
o per què ell es mal construit,
un instrument despreciable
i dolent que no hi ha quí,
per bon tocador que 'n sigui,
li arrenqui tons expresius;
o, perquè per molt que'l piano
sigui majestuós i ric,
sigui un neci el que'ns el toqui
com molts, que a n'els cafetins

en lloc de tocar el piano
sembla que tinguin per fí
tronejar-nos les orelles
amb intent crudel i vil.
Corolari. Això es la dòna,
no un piano mal construit
que, per molt bé que un el toqui
no's pugui ni sols sentir;
sinó un piano hermós, magnífic,
d'aquells que tocaba en Litz,
que, si'l toca un bon pianista
de sentiment i d'instint,
que reuneixi al entusiasme
una execució sutil,
li arrencarà tantes notes
armonioses i sublims
que serà 'l goig de la vida
l'estar-lo sempre sentint.

ESTEVE *Fuera!*
OSCAR *Fuera!*
ADELA (Molt bé.)
CLOT. (*Pícaro.*)
MAUR. No hi ha *fuera* perque es dins
de la més estricta llògica
tot el que acabo de dir.
ESTEVE Nego!
OSCAR Nego!
ADELA (¡Ai, ditxosa
tú que tens aquest marit!)
CLOT. (Tant ditxosa com tú, Adela.)
ESTEVE Vostè està enterbolit, fill.
¿Una dòna sê un bon piano?
OSCAR Permetin. Em toca a mí.
Així com la sensitiva
si vostè li acosta 'ls dits,
tot desseguida se plega
arronsant-se cap endins,
siguin els dits de qui vulgui,
lleig o guapo, grollê o fí,
del mateix modo la dona
hermosíssima i gentil
s'impressiona de tot home
que li demani un dols sí,
lleig o guapo, sabi o tonto,
grollê o digne, neci o viu.

Es un ser impressionable
i tot la posa febril;
un bigoti, una corbata,
un *gemelo,* un bastó prim;
qualsevol cosa es prou forsa
per cambiâ l'amor més viu
del seu cor de l'un a l'altre
i així sempre, movedís,
tal com va una papellona
del clavell al llessamí,
elles van d'en Pau a en Pere
i d'en Pere a n'en Joaquím,
donant amor, demanant-ne
i fent a l'home felís.

MAUR. Nego!

ESTEVE Nego!

ADELA (¿Has sentit neci
com aquest?)

CLOT. (S'ho pensa així,
i què vols fer-hi.)

MAUR. Allavores
No hi ha ningú més felis
que tú al mon, perquè sabent-se
que tot porta a bon camí
per conquistâ una senyora,
tú deus conquistar-ne...

OSCAR A mils.
Totes les que jo'm proposo
conquistar, i si ara aquí
vols que, com don Joan, aposti
que't portaré'l cor rendit
de la senyora més digna
que per tú mai s'hagi vist,
des d'ara accepto l'aposta.

MAUR. ¡I què has d'apostâ, infelís!

ESTEVE Sense diners deixiu corre.
Perdrà, Oscar; cregui'm a mí.

OSCAR ¡I què baig de creure, criatura!

ESTEVE En pot quedar persuadit
no mes que sabent l'historia
del meu casament.

ADELA ¿Què diu?

CLOT. Ara ho dirà, espera un rato.

ESTEVE Els parents i els meus amics
quan van saber que volía
a la meva, d'aturdits

no van sabê'l que'ls passava.
L'un: —Es boig. L'altre: — Jo estic
en que ha perdut el judici.—
L'altre... que se jo'ls mils
vituperis que van dir-me
sols per haver-me acudit
demanar una poetissa
esgrogueida, per l'estil
d'aquests que mirant la lluna
passen fins a mitja nit,
sent jo un home tan xaparro
i de modals tant poc fins.
Jo que'ls sentía, me'n reia
i quan ja van haver dit
tot el que'ls va dar la gana,
va arrivâ aquell meu amic
que va anar a demanar-la
a n'als sogres, i...

ELS DOS — Què?

ESTEVE — Fills,
no hi va valé 'l ser xaparro
ni l'olor que faig de pí
d'anâ al port a triar la fusta;
quan ella va olorâ'ls mils
que jo tinc, va deixar corre
les estrelles i la nit
i tots els romanticismes
dels versos que sab llegir
i's va casâ amb don Esteve
Saladrigas i Reniu.

ADELA — Oh! Clotilde!

CLOT. — Adela!

ADELA — Aguanta'm
Ai! ¡Jo'm moro!

MAUR. — ¿Sab que estic
en que vostè, don Esteve,
no mereix per cap estil
una senyora tant digna
com la que li va dâ'l sí
al peu de l'altar.

ESTEVE — Doncs miri;
digne o no digne, la tinc.

MAUR. — La té per capritxo raro
de la sort que's baladí.

ADELA — (Oh! Gracies, cor noble, gracies.)

CLOT. — (Oi, i que treballa fí

aquest *tuno* del meu home.)
ESTEVE Bé, deixe'm-ho; veig que tinc
per el que toca a les dònes
un parer del tot distint
i no es pas cas d'enfadar-nos.
MAUR. Ja ha passat; jo en havent dit
el concepte noble i digne
en que a donya Adela tinc,
ja cedeixo'l camp.
OSCAR Doncs ara
anem al billar un xic.
ESTEVE I quedi en peu una cosa
sols de tantes com n'hem dit.
MAUR. Quina?
ESTEVE La de la conquista
que l'Oscar ha ofert aquí
d'una senyora de rumbo
lograda sols amb enginys.
MAUR. Si es per mí, ja està acceptada.
ESTEVE ¡I per mí!
OSCAR ¡I per mí!
CLOT. (¡I per mí!
que jo sé quí es la senyora
i sé que't picarà 'ls dits.)
ESTEVE Vaja! Es el don Joan del segle.
OSCAR ¡Diu don Joan! Ji! ji! ji! ji!
MAUR. Son dons Joans de quarto'l rengle.
OSCAR D'aquí un mes t'ho sabré dir.
(Se'n van rient.)

ESCENA VI

CLOTILDE *i* ADELA

CLOT. I bé. ¿L'has sentit, Adela?
ADELA I tú, Clotilde. ¿Has sentit
a n'al vil del meu marit?
Oh! *(Desesperada plora.)*
CLOT. No't trastornis. Cautela.
ADELA Diu que jo per l'interès
vaig casar-me amb ell, quan sab...
Ai! Anem, se m'en va'l cap.

CLOT. No. No tinguis por; no es res.
A n'aquí estic molt agraida
des d'ara es al teu marit.
¡Quin home més distingit!
Es un' ànima ennoblida.

CLOT. No't fiis de cap, Adela.

ADELA Oh! D'ell sí. D'ell amb tot cor.
Creu-me; es un' ànima d'or
i falta qui se'n recela.
¿No l'has sentit quin concepte
més noble ha format de mí?
¡Quina distinció! Oh! Sí, sí.
Té l'honradès per precepte,
i... jo'l veuré... jo'l veuré...
Ha defensat ma virtut
í ell veurà ma gratitut.

CLOT. (D'això ja te'n guardaré.)

ADELA Ai! Estic avergonyida
del meu marit... Oh! ¿Has vist tú
res més baix ni un cor més dû?

CLOT. No t'ha de tenî entristida.
Es el seu modo de sê.
Es que s'expresa amb rudesa
i diu qualsevol ximplesa
sense com va ni com vé;
però, a n'el fons té bon cor
i es bon home i t'idolatra;
val més ell que més de quatre
que't demostren un cor d'or
com tú ara acabes de dir
i es falsetat i vilesa
tota la seva noblesa
i el seu modo de sentir.

ADELA Ah! No no, Clotilde, no.
Tú ho dius per aconsolar-me;
més jo no puc resignar-me
a la crudel situacció
en que'm trovo colocada.
Jo tinc cor, tinc sentiments
i aquests baixos pensaments
amb que'm veig desconceptuada,
no'ls puc resistî, es forsós
que no'm tingui qui així'm tilda.
Aquest home i jo, Clotilde,
no havem d'estar junts tots dos

CLOT. ¡Què dius ara! Divorciada?
Trista! ¿Una separació?
Ja's coneix ben bé que no
sabs com està esclavitzada
la dòna per 'quets sultans
que aquí, com a morería,
ens han cautivat.

ADELA ¡Voldría
morir que ser seva avans!

CLOT. Bé; ara tú estàs excitada
i no se'n pot parlar més.
Vés a dins i calma't. Vés,
i, en estant tú més calmada
mirarèm si's pot mimbar
aquest pesar que t'humilla.
Contra'ls homes, ja ho sabs, filla,
la carta de navegar.

ADELA Oh! Sí, sí; tenim de veure
si tú m'ajudes.

CLOT. Sí; vés.
Ara no convé que més,
estant juntes, puguin creure
ni que'ls hem sentit parlar
ni que contra ells es conspira.
Al contrari. Calma i mira,
si'ls veus, de dissimular,
i jo calmaré'ls teus dols.

ADELA Oh! Sí, sí; tú tens talent,
atines, tens pensament...

CLOT. No, Adela; jo'l que tinc sols
es que conec com ningú
a n'aquest senyor marit,
tant valent, tant divertit
amb dònes com jo i com tú
i tant aturdits i tristos
quan una 'ls sab capejar.
Veuràs; ja'ls farèm ballar.

ADELA ¿Vols dir?

CLOT. Bah! I amb balls mai vistos.

ADELA Dispòsau tú.

CLOT, Veste'n vés,
i creu-me, no estiguis trista.

ADELA Vaja doncs... Fins a la vista.

CLOT. Adéu, filla.

ADELA Fins després. *(Se'n va.)*

ESCENA VII

CLOTILDE

Vaja. Ja estic aquí sola
i sola puc meditar,
i pensant tinc de pensar,
primer de tot, que'l temps vola.
Aquí'l meu senyor Maurici,
que mai ha trencat cap plat
ni cap olla, té tramat
un plan que sens fer bullici
l'ha de dû a conquistâ'l cor
d'aquesta pobreta Adela,
que, com bona, rê'n recela
i li trova ja un cor d'or.
Sí, sí; no hi ha dupte. Vol
conquistar-la'l *tuno.* I ella
que tot just per mala estrella
ni té amor, ni té consol
amb el seu romanticisme
i el seu pensâ exagerat,
veient-lo tan elevat
i sens saber que es cinisme;
de bon sentir que demostra
hi cauría la pobreta
igual que una colometa.
Oh! ¡Son la perdició nostra!
Qué *pícaros,* qué dolents
i qué vils; la que ells no's pensen
quan ells a fîcsar comensen
en una 'ls seu pensaments,
no se la pensa ningú.
Per sort aquesta vegada
he estat a temps avisada
i els deixarèm en dejú.
¡Vaja 'l meu senyor marit!
Cà! Si tots... tots son iguals.
¡Mirèu que astut i que fals!
Ell té pres tant bé 'l partit

que ningú del mon l'atrapa.
Si parlèm molts cop de dònes
per ell no n'hi ha en lloc de bones,
per ell no n'hi ha cap de guapa,
—¿Doncs, veus? A mí m'es simpàtica
fulana, — li diré jo.
I ell: — Fuig! ¿A on vas amb allò?
A mí m'es més antipàtica.
—¿I fulana? — ¡Quina bleda!
—¿I menguana? — ¡Quin fantasme!
I jo estic molts cops que'm pasma
per qué amb l'ànima tan freda
com li veig per a alabar
a les altres dònes, dic:
—Bah! Això es que's creu tant ric
amb l'amor que li vaig dar,
que, per més que guapes son,
li tinc l'ànima cegada,
i, fòra jo, no li agrada
cap altra dòna del mon.
¡No li agraden! ¡Si'm descuido
ara un xic més! Sort que jo
encara que penso això,
no'm fío de res i hem cuido
més de vigilar-lo a n'ell
que no de cap altra cosa.
Bé. Com que al fi jo sò sa esposa
i la dòna té'l cervell
de manera que s'estima
mes a n'aquests calaveres
que no al que amb franques maneres
i amb bon fí se li aproxima.
¿Què haig de fer? Anar passant,
treure lo que pugui d'ell,
i, com que conec l'aucell,
el vaig amb manya engabiant;
amantsint-lo, quan conec
obrint-li un xiquet la gavia
perque no's mori de rabia
quan massa reclós el crec;
i aixi logro sostenir,
sinó sempre la il·lusió,
lograr que un' altra passió
no'm vingui a substituir.
Aquí ha d'està el gran talent
de la dòna. Evità'ls cassos

sense que'l donâ aquests passos
pugui portâ un trencament.
sempre es això el qûe hi pensat.
És un mar el matrimoni
que no hi val ni Sant Antoni
per anâ amb seguritat.
Hi ha roques, hi ha vagíos,
hi ha corrents, hi ha temporals
i si un vol evitar mals
i no vol sufrî extravíos
té la dona d'estudiar,
i si té bon seny i és fí
té de dar com el marí
la carta de navegar.

ESCENA VIII

CLOTILDE *i* MARIETA

MAR. Senyoreta...
CLOT. ¡Oi que'm vens bé!
Escolta, Marieta.
MAR. Digui.
CLOT. ¿Em vols fê un favor?
MAR. No estigui.
Sab que'm pot manar.
CLOT. Ja ho sé.
Tú ets molt aixerida
MAR. Gracies.
MAR. Més d'un cop t'ho deus sentir.
MAR. Ara m'ho ha acabat de dir
l'Aleix sota les acacies.
CLOT. Doncs no ha dit més que lo cert.
Per çò es que la meva amiga
veient que per tot quan siga
tens un genit tan cumplert,
em va demanar si dant
com avui ha dat convit
fora dar-te algún neguit
de fer-te venî, ajudant
a la cuina a les cuineres
i a servî a taûla amb l'Aleix

que també hi es pe'l mateix.

MAR. Sab que de totes manerès
si ho ha disposat vostè
ja n'estic contenta jo.

CLOT. I ara sabs que, a més d'això,
la propina...

MAR. No vull rê.

CLOT. Doncs jo sí; jo vull de tú,
i, si'm serveixes, agraida
t'estaré tota le vida.

MAR. Digui; que no'ns sent ningú.

CLOT. ¿Sabs doncs ja que és un secret?

MAR. M'ho figuro.

CLOT. Donques manya.
A mí'l meu marit m'enganya
o em vol enganyâ.

MAR. Es un fet.

CLOT. ¿Es a dir doncs que ho sabs ja?

MAR. ¿No ho tinc de saber, criatura?
¿Que no ho sab el que'm sulfura
i em té boja ja temps ha?

CLOT. Sí, ja ho sé; tens odi a mort
a n'als homes.

MAR. Ah! Ben dit.
Odi a mort. Els he maleit
i els desitjo mala sort.
Quan penso que aquell ingrat
a qui jo tant estimava
em jurava i perjurava
i es va fondre tot plegat,
deixant-me quant ja tenía
despatxats tots els papers,
els vull tant que, si pogués,
a tots junts els cremaría.

CLOT. Però com no'ls pots cremar...

MAR. Em venjo d'ells divertint-me,
fent-los bobejâ, i tenint-me
per ditxosa si'ls puc dar
algún disgust que 'ls recremi;
per çò es que tot festejant
amb l'Aleix vaig esbrinant
el del seu senyô, i no temi,
no temi que si jo sé
rés de nou, tot de seguida,
sigui vritat o mentida,

la buscaré i li diré.

CTOT. ¿I ara còm sabs tú...?

MAR. Per ara
no sé sino que...

CLOT. Endevant.

MAR. Sé que'l senyô està rumiant
per mirar com es declara
a donya Adela, i l'Aleix
es el quí està encarregat
de fer corre'l mal estat
en que està'l senyor mateix.
Per ara tot es això
Ell deia ara a les cambreres
i a n'als criats i cuineres
que'l senyor no està gens bò,
que suspira, que està trist,
que a casa seva amb vostè
no's diuen quasi mai rê.

CLOT. ¿Has vist embustero, has vist?

MAR. I al mateix temps la cambrera
li contestava ara a n'ell
que donya Adela amb el vell
no hi viu bé de cap manera.
Que de nits mira la lluna.
que gasta espelmes llegint
en lloc d'estâ al llit dormint,
i que maleint la fortuna
i explicant el seu suplici
diu que no ho fa sens que diga:
— Quina sort la meva amiga
que's va casâ amb don Maurici.

CLOT. Sí? Doncs mira, desseguida.
Això va llegua per hora.
El perill es a la vora
i el perill aussili crida.
Ells dos avui es veuràn
i de ficso serà aquí
en aquest mateix jardí.
Diga-m'ho quan hi seràn.

MAR. Vagisse'n ben descansada,
que, per vía de l'Aleix,
ho sabre tot, el mateix
que si fos jo la citada.

CLOT. I mentres sabràs això,
després vina; hem de parlar

per poder conjuminar
el plan que durèm tú i jo.

MAR. Molt bé diu.

CLOT. Doncs vaja.

MAR. Hola!

CLOT. ¿Què és?

MAR. Qué veig que se 'n vé aquí
el plaga del seu cusí.

CLOT. Sí? Doncs deixa-m'hi estar sola.
Per el meu plan de batalla
em convè aquest tabalot.

MAR. Miri, senyora, que pot
comprometre-la; amb quitxalla
jo mai m'hi embolicaría.

CLOT. Deixa'm estar; ja sé jo
com sé té de portâ això.
D'aquí un quart...

MAR. Oh! ¡Jo diría! (*Se'n va.*)

ESCENA IX

CLOTILDE *i* OSCAR

CLOT. Si, sí; just; aquesta es manya
que per forsa ha d'anar bé.
Fent veure que 'l renyaré
buscaré una forma extranya
d'esperansar-lo i així
sé que de nit i de dia
tinc agent de policía
per el que'm convingui a mí.

OSCAR Ai! Ai! ¿Tú, cosina?

CLOT. Ola!
¿Ets tú, Oscar? Oi que 'm vens bé.
Ja veuràs jo... ¡Ja't daré
ser tant plaga i tant tavola!

OSCAR ¿Es a dir doncs que se'm renya?
(Bé; ja ho fan; estàn cremades
de veure's enamorades
i's venjen així. Es la senya.)

CLOT. ¿Qué no ho veus que amb el que fas
em pots comprometre? Mires

amb els ulls en blanc, suspires
i no puc jo donâ un pas
que no'm vinguis al darrera.

OSCAR Perqué tú 'm vas al devant.

CLOT. No ho vull que'm segueixis tant.

OSCAR No.

CLOT. De cap de les maneres.
Vés detràs la ballarina
i la tiple i la soprano;
però a mí, jo t'ho demano,
calma'l foc que 't desatina.

OSCAR (Bé; ja ho veig; està gelosa
de les del teatre.)

COOT. Amb això
prou. Ho exigeixo jo
per no estar més enguniosa.

OSCAR Mira, Clotildeta.... (Pit
i embestim de frente.)

CLOT. Digues.

OSCAR Totes aquestes amigues
que ara tú fa poc m'has dit,
com la tiple, la soprano
i la ballarina, son
com si no fossin al mon,
dant tú'l sí que jo't demano.
Dome'l, i tiple i contral
i soprano i ballarina,
si'l teu cor se determina
a voler-me i ser-me lleal,
veuràs com desapareixen
de l'escena del meu cor
no deixant-hi ni el recort
de lo que per mí's daleixen.
¡Ai, Clotilde!

CLOT. Bé! Apropiada
resposta pe'l que t'he dit!

OSCAR ¿Què'n treus si ja he advertit
que tú estàs enamorada?
¿Que no ho veus que no sosegues
sense mí, i que mai m'olvides
i amb el cor sembla que'm crides
i amb els ulls sembla que'm pregues.

CLOT. ¡Mirèu que's molt!

OSCAR No ho ocultis
perque't fas molt poc favor;
el que sents per mí es amor.

CLOT. Pero, home...
OSCAR No ho dificultis.
Ara aquí no'ns sent ningú
i això es dir-ho entre nosaltres.
Ja n'he fet patî prou d'altres;
no ho vull que pateixis tú.
Estima'm, jo que t'estimo
et correspondré i veuràs
com aviat t'engreixeràs
i amb el meu xic i el meu mimo
tornaràs a tenir gana,
recobraràs el color,
tindràs aquella rojor
d'anys atràs com una grana;
i fins, si això't fa dalir,
deixaré a la ballarina,
perque vaja... m' ets cosina
i no't vull veure patir.
CLOT. Ja veuràs, Oscàr; mirèm
si això ara's pot acabar,
perqué jo'm puc enfadar
i val més que ho evitèm.
Tú ja ho sabs, tinc un marít
honrat, bò, que'm idolatra,
que primer que estimâ a un' altra
es treuría'l cor del pit,
i jo no vull mai faltar
a n'aquí tant bé amb mí's porta,
ni per la passió més forta
que pogués mai abrigar.
OSCAR Molt bé està.
CLOT. (Em sembla que'l tinc
ja a dintre de la ratera.)
OSCAR Si fos d'aquesta manera
que expresses tú, m'hi convinc.
Si'l teu marit t'estimés
fins al punt de morî i tot
avans de voler dî un mot
a cap altra que vejés,
faríes bé de ser-li lleal.
no faltant de cap manera,
mes sent ell un calavera
d'aquells de câ'l general,
fora una gran tontería
sacrificar-te per res.

CLOT. Còm? ¿Què has dit? No t'he comprès.
OSCAR Dic el que't repetiría
Ja que tant em fas parlar
no'm fa res posar maranya.
Net. El teu marit t'enganya.
CLOT. ¿Vols dî, Oscar?
OSCAR T'ho puc jurar.
CLOT. No ho crec.
OSCAR Jo no ho haig de dir
perque això entre calaveres
mai de cap de les maneres
ens ho havém de descubrir;
però... mira, em tens tant cego
que tant em fa si s'ofen.
Cert. El teu marit et ven.
CLOT. Còm?
OSCAR Veus? Ja no tens sossego.
CLOT. No que no'n tinc.
OSCAR ¿Es a dir
que si de cert ho sabíes
tú potser te'n venjaríes?
CLOT. Ni que sapigués morir.
Proba-m'ho... i, sols per venjança...
Jo sé bé el que tinc de fer.
OSCAR ¿Em diràs que sí, potser?
CLOT. No, però hi haurà esperança.
OSCAR Corrent doncs; deixa'm fê a mí.
i jo buscaré un moment
en que tú hi seràs present.
CLOT. Ah! Sí; jo ho vull veure.
OSCAR Sí.
CLOT. Ho vull veure, ho vull tocar.;
una infamia tant terrible
jo no més la crec possible
veient-la.
OSCAR Veient-la, es clar.
CLOT. Re, rê doncs, *lo dicho, dicho.*
OSCAR Tú promets...?
CLOT. Hi haurà esperança.
Tot pe'l gust de la venjança.
OSCAR Satisfaré'l teu capritxo.
CLOT. (Vaja; ja'ls tinc sitiats
per tots cantons; no s'escapen.)
(Se'n và.)

ESCENA X

OSCAR

¡Ai, Maurici! Si t'hi atrapen,
ja pots dir que hem lligat caps.
Molt bè, Oscar. Bravo! Victoria!
Això es una sort mai vista.
Sort, sí; perque es la conquista
que a mí m'haurà dat més gloria.
¡Una dòna d'upe! Honrada!...
En fin... vaja... ma cosina.
Ja no es una ballarina.
Ja es una dòna casada.
Casada i fina, i d'allò
millor que hi ha a Barcelona.
Vaja. Aquestos cops no'ls dona
sinó un tronera com jo.
Això sí, eh. Ho he portat
amb tot el tacte. Mirades...
estretes apassionades.
el suspirâ apesarat.
I, sobre tot, el que més
i amb més extrèm l'ha rendida,
el tenir-la engelosida
amb la ballarina. Això es
el que per ma bona estrella
ha tombat a ma cusina;
els peus de la ballarina
li han fet perdre'l cap a n'ella.

ESCENA XI

OSCAR, MAURICI *i* ESTEVE

ESTEVE Don Oscar; ja ho sab, criatura.
OSCAR Jo?
ESTEVE Hola! Miri's-el aquí.

Li contava allí.

OSCAR — Ah! Sí?
¿Vritat que's una aventura?

ESTEVE — Més que això; es una sorpresa
que un no hi podía comptar.

OSCAR — Vostè 'ns va dir sols dinar.

ESTEVE — Doncs hi ha això i fora peresa.

MAUR. — Bé, veurà; anem per capitols.

OSCAR — Just. Espliqui'l plan primer.

ESTEVE — Res; aquí hi ha tinté i paper.
Comensin programa i títols.

MAUR. — Peró digui'm ¿quina idea
porta?

OSCAR — Just, home, ¿quin plan?

ESTEVE — Sí? Doncs vaja; ara sabràn
quina es la meva taleia.
L'objecte es lluir.

MAUR. — Lluir?

OSCAR — Donar que parlar.

ESTEVE — Ah! Això.
Fer que's puga dir que jo
sé gastar si sé tenir.
No vull que'm passi ningú
la mà per la cara.

MAUR. — (Pobra!)

ESTEVE — Jo vull fê amb diner que'm sobra
el que fa la gent que llú.
Ja estic cansat de Xifré
i d'Arnús i de Girona
i d'aquets que a Barcelona
se'n parla tant. Jo vull sê
tant com ells i més encara,
perque tinc i puc i vull.

OSCAR — Sí; tothom té'l seu orgull.

MAUR. — (¡Mirèu que's manía rara!)

ESTEVE — Vegin aquí Barcelona
de quí's parla per riquesa.
De gent que té una ximplesa.
López i López, Girona,
Fernando Puig, Serra, Arnús...
Son rics, corrent, bé, ja ho sé,
però, fill, jo ho ço també
i ningú'n fa mai cap ús.

OSCAR — Sí, no; es vritat; no se'n parla...

MAUR. — Sí, sí, cert; ho he reparat.

ESTEVE — Res, hi he sigut desgraciat.

Vull fama i no puc lograr-la.
I a fé de neu que n'he fetes
de coses per semblar ric;
jo mateix, pensant-hi, dic
que ni sé d'on les he tretes.
Sempre duc cadena d'or,
duc més anells que un salvatge,
tot l'any em veuràn de viatge,
gasto més que cap *milord*.
¿Volèu de barcos parlar?
Doncs ja hi podem plantar crossa;
tinc la fragata més grossa
de les que passen la mar.
¿Volèu parlar de la terra?
Doncs ja ho podeu deixar corre,
perque, fills, aquesta torra
crec que a totes fa la guerra.
¿Volèu de dintre parlâ?
Bé prou que per ço se'm manxa.
Tinc un palau a l'ensanxe
que fins fa malbé un xanfrà.
¿Volèu parlar de la dòna?
Vegin si ningú m'atrapa;
tothom diu que's la més guapa
que corre per Barcelona.
I així, amb ella també rica,
tinc la fragata més grossa,
la torra que fa més tossa
i la dòna més bonica.
Veient jo que amb tot això
ningú encara s'hi ficsava,
i cap diari mai parlava
de lo molt ric que era jo;
si'n vaig fer de sacrificis
perquè tothom en parlés;
sempre ha estat tot per demés
i mai han fet rê els indicis.
Podent la senyora criar,
perque es sana i es de vida,
hem dat tots els fills a dida
sols per poder passejar
amb una dòna ben grossa
i tota endavantalada.
Un cop la criatura criada,
que un la veu que ja fa tossa,
he passat vida infelissa,

anyorant, com pare, als fills,
perque els tinc lluny i amb perills,
que'ls eduquen a Suissa.
Perque's vegi la bon' obra
de quan jo faig caritat,
cada dissabte he manat
donâ un xavo a cada pobre,
perque hi vagin a fer qua
i ho vegi la gent passant.
Jo m'hi estat passejant
tots tres dies per la rúa
amb la millor carretel.la,
no més que per ser notat
que allí passa un potentat
amb la dòna a la pamela.
Doncs bé... res basta, ni això,
ni el tenir cotxe i lacaios,
ni potros tordos i baios,
ni l'anar lluit com vaig jo...
Res basta perque la gent
em tinguen per millonari,
i hem porti sovint el diari
com a un ric, que ço, decent.
No? — Veurèu, doncs, — vaig pensar.
La meva dòna fa versos
que'ls té pe'l calaix dispersos;
els hi he fet arreplegar.
He convidat tots els poetes
de més nom a Barcelona,
dient que vinguen una estona;
he fet unes paperetes
que les he fetes enviar
a tots els bons periodistes
per medi de unes grans llistes
que ja amb temps em vaig fer dar,
i donant aquí un convit;
i llegint versos tothom,
vejam si a la fí el meu nom
serà'l nom d'un home lluit,
i vejam si aixís, demà
tots els periodics, per forsa,
vulgues no, s'hauràn de torce
a dir que vaig dê un brenà...

MAUR. Un *lunch.*
OSCAR Bé!
MAUR. Molt bona idea.

OSCAR Perque's parlés de vostè
no podía trovar rê
més atinat.

ESTEVE Per ço ho deia.
I per ço quan vaig tenir
engiponada la cosa,
com que això, si'l que ho disposa
no ho enten, no's pot cumplir,
vaig pensar, com a ben fet,
convidar a vostès dos.
Jo en això hi faría l'os.
Vostès sabent el secret
de totes aquestes coses,
i ara, que ja havem dinat,
i hem pres cafè, i hem jugat
les podem deixar concloses.
Per ço com a més amic
vaig demanar que vingués,
i al mateix temps que'ns deixés,
per si'ns donava fatic
el trasbals que hi pot haver,
el seu criat i la cambrera

MAUR. Sí, sí; ara veig perque era.

ESTEVE Amb això ja ho saben, rê.
Som al ball i hem de ballar.
Vaja; escriguim-me'l programa.

MAUR. Ja veurà... Això reclama
temps per poder-ho pensar.
(L'haig de treure; pot venir
ella i'ns destorbaría.)

OSCAR (L'haig de treure; ella vindría
i res li podría dir.)

ESTEVE Vaja, avant; ¿què fant parats?

MAUR. Ja veurà jo d'això opino
que per dur-ho tot amb *tino*
no ho hem de fé'ls tres plegats.

OSCAR Angela! Això justament
es el que volía dir.

MAUR. Això s'ha de prevenir
sabent bé primerament
quins son els encarregats
de la música, i quí és
el quí llegirà desprès
aquets versos anunciats.

ESTEVE La senyora de vostè
sab quí ha de cantâ, i la meva,

com que's la manía seva,
qui llegeix versos.

MAUR. Doncs rê.
El milló es que'm vegi ara
amb donya Adela, i que tú,
ja que no't passa ningú,
com dius, la mà per la cara
et vegis amb la Clotilde.

OSCAR ¿Amb la teva dòna?

MAUR. Sí.

OSCAR Ah! Bé, bé; corrent; per mí...
(Ell mateix m'ho allana.)

MAUR. I tilda
molt que no sigui variat
en cassos així el programa.

ESTEVE Sí; això ja ho veig.

MAUR. I ho reclama
molt la bona societat.

ESTEVE Vaja doncs; la meva dòna
vindrà aquí amb vostè, i vostè
perque no'ls destorbi en rê...

OSCAR (¡Aquesta si que's més bona!)

ESTEVE Anirà al meu escriptori
amb la muller del senyor.

OSCAR Home! Jo... per fê un favor...

MAUR. Just; i quan ja no s'ignori
quines pesses tocaràn
quí seràn les senyoretes,
i quins son els noms dels poetes
que'ls seus versos llegiràn,
allavores ens reunim
tú i jo i les dues senyores,
i tots junts fem les millores
del programa i l'escribim.

OSCAR Per mí, bé.

ESTEVE Molt ben pensat.
Vaig corrents a fer venî
la meva senyora aquí.

OSCAR ¿I jo?..

MAUR. Ai! Amb la meva aviat.

OSCAR Molt bé. (Vaja; tots iguals.
Tots donen la carn al llop.) (*Se'n và.*)

ESTEVE Jo, mentrestant, pendré un xop
i'm cuidaré del trasbals.

ESCENA XII

MAURICI *i* ALEIX

MAUR. Rê; es la predestinació.
Ell la farà venî amb mí.
ALEIX I encara trova que aquí
que 's desert vindrà millô.
MAUR. Ah! ¿Ets tú, Aleix?
ALEIX Vaja que ja
pot dî que això es cop segú.
Per ara tot va com u-
nes calses de capellà.
MAUR. ¿Ho tens ja combinat tot?
ALEIX Jo'l promès de la Marieta,
i, com que la senyoreta
no li calla a n'ella un mot
de tot el que pensa i fa,
ja tenim que jo i vostè
no ignorarèm mai rê
de tot el que ella farà.
MAUR. ¿Es dir doncs que ja ets promès
de la Marieta?
ALEIX ¡I doncs, home!
¡Si això es fa com qui fa broma!
Axís no'ns pot fallar res.
Axís tenim mosso fiat
que'ns serveix sense peresa,
i axís no's tem cap sorpresa
i s'obra amb seguritat.
MAUR. Rê, rê; doncs, vaja; vés fent.
Tú ets el director d'orquesta.
ALEIX Sí, home, sí; es conquista llesta.
Ja li vaig dir jo al moment.
Per ço quan vostè va dî
que li agrada donya Adela,
jo vaig dir, *tino,* cautela,
deixis guiâ en tot per mí
i jo li asseguro que ella
caurà rendida als seus peus.

MAUR. I per ara tú ¿què hi veus?
ALEIX Que té pe'l manec la paella.
MAUR. Jo faig tot el que tú 'm dius.
ALEIX I miris lo bé que và.
Allavors que vostè allà
amb aquells extrems tant vius,
defensava l'obrar d'ella,
ella ho ha sentit aquí.
MAUR. Ja ho he notat des d'allí.
ALEIX Doncs vegi si li ha fet mella,
que jo ara'l vinc a avisar;
està boja entussiasmada,
i ara es l'hora, si li agrada,
no se la deixi escapar.
MAUR. Sí? doncs fuig, que crec que vé.
ALEIX Animo que's cop segú.
MAUR. Ah! Els cabells... el llas... no, un nu...
(Arreglant' ho.)
els punys... Ah! Ara està bé.

ESCENA XIII

MAURICI *i* ADELA

ADELA ¡Don Maurici!
MAUR. (Ah! Ella!) Adela!
ADELA M'ha dit l'Esteve que aquí
vostè té de parlâ amb mí.
MAUR. (La dignitat que revela
ja no'm deixa a rê atreví.)
Sí... li haig de parlar, senyora,
del programa que'm de fer.
ADELA Allavors vostè no ignora
que potser el millor fora
que'l discutissem primer.
MAUR. Discuti'm.
ADELA Jo... no llegeixo.
MAUR. ¿Què diu?.. ¿no llegeix vostè?
ADELA No; jo mateixa ho coneixo:
jo, fòra'ls dols que sufreixo,
ja no puc al món dar rê.

MAUR. A fé, doncs, sembla mentida
que vostè pugui sufrir
ni que pugui està entristida,
quan hi ha qui vol dar la vida
perque no llensi un suspir.
(Per ara crec que m'esplico.)

ADELA ¿Hi ha qui la vida vol dar?
Digui'm quí es... jo li suplico.

MAUR. Senyora... (No m'embolico
fins saber si haig d'avansar.)

ADELA Ai! La meva desventura,
Maurici, no té mai fí,
i ja que jo l'hermosura
conec de l'ànima pura
que he sentit fa poc aquí,
vull que vegi quí es la dòna
que vostè aquí ha defensat,
si só honrada, si só bona,
i si'l meu cor abona
allò amb que m'han ultrajat.

MAUR. Oh! ¿Què diu? ¿Què diu, Adela?
¿vostè ha sentit quan jo allí
la he defensada?

ADELA Amb cautela
com tothom quí sabê anela
quin concepte ha dat de sí;
he sentit jo com l'Esteve
ultrajava lo meu cor,
i he sentit per honra meva
com ha dit fort la veu seva
que jo mai em venc per or.

MAUR. Sert, senyora, tal concepte
de vostè jo tinc format
que m'imposo com precepte
veure vil, o veure inepte,
a quí no'l comprengui honrat.

ADELA I jo que al veure'm compresa
desitjo'l concepte seu,
m'imposo la noble empresa
d'esplicar com la riquesa
va poder vence al cor meu.

MAUR. No vull saber-ho, senyora.
Jo crec ja que's noble 'l fí.

CLOT. Però es fi que vostè ignora,
i jo ditxosa no fora
si ara no li pogués dî.

Etzars del comers; si un dia
va nadâ'l meu pare en or,
un altre, per ma agonía,
jugant a l'alsa perdía
tot d'un cop el seu tresor.
Llavors fou quan don Esteve
per mullê'm va demanar,
i el papà amb la pena seva:
— Filla, — em va dir, — Filla meva,
tú ets qui l'honra 'm pots salvar. —
Igual que qui va al suplici
vaig dû a l'altar el meu cor;
digui doncs vostè, Maurici,
si això es noble sacrifici
o això es vendre 'l cor per or.

MAUR. Es el que sols fa una santa
per un noble i honrat fí.

ADELA Però ara'l meu cor s'espanta
perque veig que virtut tanta
ja no cap, Maurici, en mí.
Ara...

ESCENA XIV

Els mateixos i MARIETA

MAR. Diu la senyoreta
que'l programa d'ells ja està.

MAUR. Que s'esperi una estoneta.

ADELA Vagi i digui-li, Marieta,
que després vindrèm allà. (*Marieta se'n và.)*

ESCENA XV

MAURICI *i* ADELA

MAUR. Continui.

ADELA Sí, Maurici.
Continuo, per honor,
perquè mimba el meu suplici

el probar que no era vici
el que es sols filial amor.
Vaig pagâ així a n'al meu pare
mon deute de gratitut.
i penedida'm veig ara,
perque ja'l meu cor declara
que jo no tinc prou virtut.
Sola... al costat d'aquest home
tant baix i grollê de cor
que m'insulta quan fa broma
i que'l vil es creu que'm doma,
lligant-me amb cadenes d'or,
Sento mimbar la constancia
de pensar l'honor quan val
com pert la flor la fragancia,
i el cor se'n va morint d'ansia
darrera d'un ideal.
Perdoni'm, jo sé que honrada
no deu dî una dòna això,
però soc tant desgraciada,
em sento tant ultrajada
que'l dolor pot més que jo.

MAUR. ¡Ai, Adela! (Aném a dâ ara
el cop de gracia.) Sí, el cor
pateix quan en plor s'amara,
però més pateix encara
qui no ensenya al mon son plor.

ADELA ¿Què diu? ¿També la desditxa
l'ha perseguit a vostè?

MAUR. Tampoc com vostè tinc ditxa,
i també'l meu cor desitja
bessar la fel de que és plé.

ADELA Ens han juntat doncs les penes.

MAUR. Ens ha juntat el dolor.

ADELA ¡I jo que de plor agenes
li veia les hores plenes
d'esperances i d'amor!

MAUR. Oh! No, no; Adela, la historia
sabrà ara dels meus pesars
i de ma perduda gloria.
Més dols tinc jo en la memoria
que no hi ha arenes al mar.
Jo...

ESCENA XVI

Els mateixos, i DON ESTEVE

ESTEVE — Mirin que allí s'exclama
la seva muller, que's tart.
¿Còm estàn?
MAUR. — Ja, ja... ja's trama.
ESTEVE — ¿Es a dir doncs que'l programa?
ADELA — Som a la primera part.
ESTEVE — Doncs vaja, mentres acaben
vaig a rebre'ls del convit.
Ah! ¡Quin refresc, tots l'alaben!
Diu que's igual, uns que ho saben,
al que'l rei va dâ a Madrit. (*Se'n và.*)

ESCENA XVII

ADELA *i* MAURICI

ADELA — Continui.
MAUR. — Oh! Sí... Adela.
Continuo per honor,
perque ja'l meu cor recela
que's indigne la novela
del meu conjugal amor.
Jo, al contrari de vostè,
enamorat vaig casar-me
i el meu amor i ma fè
va desfê en pols com no ré
la dòna que'l cel va dar-me.
Centre de tota poesía
va sê al inspirar-me amor,
més de des de'l funest dia
que va veure que'm posseía...
fins dir-ho 'm causa rubor.
El vers, se va tornar prosa,

la poesía realitat,
i no queda ni una cosa
de les que'l cel al cor posa
que ella no l'hagi enllotat.
Veliaquí la meva vida
i el meu decantat amor;
es una ditxa fingida
perque el decoro'ns ho crida
que així ho exigeix l'honor.
Som els dos *polos,* senyora,
jo soc el nort, ella el sud.
Vegi si'l meu cor no anyora
un ideal que encara ignora
si'l tindré, quan ja ha vingut.

ADELA Sí; es una situació...

MAUR. Igual a la de vostè...

ADELA Jo visc sense una il·lusió...

MAUR. A n'a mí'l viure'm fa pô...

ADELA A mí ja no'm fa por rê.

MAUR. (Aquí entra'l romanticisme,
i el vapor, hem de forsar.)

ADELA Cregui'm; quant amb tan cinisme
amarga'l cru realisme,
val més mor i acabar.

MAUR. ¡Però haver passat la vida
sens ni sols una il·lusió!

ADELA Ja ho pot dir; sembla mentida.

MAUR. Ah! No, no; a mí'l cor em crida
que encara hi ha salvació.
Si al fi d'aquesta existencia
trovés jo una com vostè,
flor bella de pura essencia.

ADELA Ens ho priva la conciencia.

MAUR. No'ns ho privaría rê.
El seu espòs es el duenyo
de la materia, del cor,
per més que ell miri farrenyo,
ho es tant sols qui amb son empenyo
li sàpiga aixuga'l plor.

ADELA Oh! ¡Anima noble i pura!
¡Quin pensar més elevat!

MAUR. Vostè es qui té ma ventura.

ADELA Però de dar-li'm detura.
el bon nom d'un home honrat.

MAUR. Mai obstacle l'amor es.

ADELA Ni les conto si sé quantes.

MAUR. ¡Ai, perquè no'ns hem vist antes!
ADELA Perquè no'ns hem vist després.
MAUR. No hi fa rê. Adela, l'estimo.
ADELA Oh! Maurici!
MAUR. *(Agenollant-se.)* ¡Per pietat!
¡La mà! *(Li besa.)*

ESCENA XVIII

Els mateixos i MARIETA

MAR. Senyors!
ADELA *(Crit i desmai.)* Ah!
MAR. (M'hi arrimo.)
MAUR. Oh! ¿Què faig? ¡No'm desanimo!
Aquí... no... cap allà ha anat.
(Li ha acudit de repent una idea salvadora, i vessant el tinter sobre'l paper on s'havia d'escriure el programa, torna a ajupir-se fent veure que vol matar alguna cosa.)
MAR. Oh! Aussili! ¡Don Esteve!
Senyoret! Senyora! Aquí.
MAUR. Si tú dius...
MAR. (Faci la seva;
res sabràn per culpa meva.)
MAUR. Ja la tinc. Aquí... Allí.
(Pegant amb el bastó cap allà on se suposa que fuig la serp.)

ESCENA DARRERA

Els mateixos, DON ESTEVE, CLOTILDE, OSCAR, CONVIDATS, CRIATS, *etz., etz.*

ESTEVE ¿Què passa?
OSCAR ¿Què hi ha?
CLOT. ¿Què ha passat?
MAUR. Allí! No! No li he atrapada.
Rê, una cosa inesperada.

Mirin; el tinter vessat
i encara ella desmaiada.

ESTEVE Però .. ¿què ha sigut?

OSCAR ¿Què és?

CLOT. Què?

MAUR. Res; que estabem ja acabant
el programa, i disposant
perquè no hi fes falta rê,
quan tot plegat veig pujant
una cosa per la taula
que amb tot i no sé jo esquerp...

ESTEVE Calmis...

OSCAR Just!

CLOT. Perts la paraula.

MAR. (Ui! ¡I quin home més maula!)

ESTEVE ¿Què ha estat?

OSCAR ¿Què era?

MAUR. ¡Era una serp!

CLOT. Ai! *(Xisclant.)*

MAR. (No s'espanti, senyora,
no es vritat.)

ESTEVE Ah! Veliaquí!

MAUR. Quan ella s'ha vist allí
aprop seu la serp que fora
llarga d'uns vuit pams així,
està clâ... ha fet espantada
un crit d'horror, s'ha espantat
i ella ha quedat desmaiada,
i la nota aqûí esquinsada
i el tintê a sobre vessat.

ESTEVE Es clar, pobra!

ADELA Ai!

CLOT. Ja's retorna.

MAR. Callin que ja torna en sí.

MAUR. (Fins la palidés l'adorna.)

ESTEVE ¿I doncs i si la serp torna?

OSCAR (Jo tinc por que ja es aquí.)

ADELA Ai! Esteve, 'm moro, passa
l'ordre a tots de que jo no...

(I no pot acabar, i se'n và, tapant-se la cara amb les mans, acompanyada de Clotilde i Marieta.)

ESTEVE Res, senyors; no hi ha funció.

CLOT. Jo tinc por que n'hi haurà massa.

ALEIX Ui! ¡La serp!

CLOT. ¡Verge María!

ALEIX — No, no's moguin; no ha estat res,
soc jo que ara m'he sorprés
d'una fulla que's movía.

ESTEVE — Mala guanyat, tant que 'ls diaris
hauríen parlat d'això.

OSCAR — No tingui por, ja veig jo
que amb datos i comentaris
apunten el que ha succeit.

ESTEVE — Sí? Doncs molt enhorabona.
Allavors, que's posi bona,
i en estant bona, al convit.

(Els convidats parlen els uns amb els altres; molts buscant la serp, Maurici està turbat. Quadro.)

FÍ DEL ACTE PRIMER

ACTE SEGON

La mateixa decoració

Al entrar a mig acte se comensarà a fer fosc, i al arribar a les últimes escenes serà negra nit.

ESCENA PRIMERA

MAURICI *i* ALEIX

MAUR. ¿Es dir que estàs convençut
ben bé de que la Marieta?...
ALEIX Sí, plaga, sí; amb una unseta
tothom es sort, cego i mut.
MAUR. ¡Vaja una casualitat
més desditxada va ser!
ALEIX No hi pensi més; ¿què hi vol fer?
El que hagi estat, hagi estat.
MAUR. ¿I ella?
ALEIX Ella està molt millor,
i ara m'ha dit la cambrera
que 'l marit creu cert que allò era
la serp. Amb això, valor.
MAUR. Sí; però aquí hi ha una pila
d'embolics, que... la vritat;
no hi veig amb facilitat,
ni tinc l'ànima tranquila.
Primerament; grollê o fí

sempre es mal fet per part meva
fê un tort així a don Esteve
que, si ho sab, es pot ferî,
o que, si acàs no's fereix,
amb el fort que és com un brau,
si la cosa no li escau,
d'un cop de puny em parteix.
Això es el primer perill.
El segón es que: la dòna
de casa, pobreta, es bona...
l'estimo... té un cor senzill...

ALEIX Bé; si'm dona tant acopi
de raons, i està poruc,
deixiu corre.

MAUR. Tampoc puc.

ALEIX ¿No pot?

MAUR. No; per amor propi.

ALEIX ¿I doncs, home? Fora coses
i escrúpuls de monja. Avant.

MAUR. Sí, sí, vaja; rés doncs; plan
i veiam si tú'l disposes.
¿Vindrà ella?

ALEIX Aquí.

MAUR. ¡Ui, ui, ui!

ALEIX ¿Què vol dir, ui, ui?

MAUR. Vull dî
que, amb el que ha passat aquí,
no fa encara un' hora, avui,
no voldrà tornâ a exposar-se
a tenî un altre disgust.

ALEIX Sí; perque ara vaig tot just
a lo que ha de preparar-se.
El que fa'l cas imprudent
d'això que ha passat aquí,
es que bosc, casa i jardí
llavors eren plens de gent.
Però ara serà la cita
quan tothom se'n hagi anat;
jo tancaré aquell reixat
que, tancant-lo, ja s'evita
que ningú vingui al bosquet,
i ella i vostè estaràn sols
mentres jo per aquestos vols
vigilaré. Eh?

MAUR. S'admet.

ALEIX. Doncs vagi fent sens cuidado,

i, si tè confiança en mí,
cregui'm en tot; ja vaig dî
que jo duré aquest *tinglado,*
i a mí no m'escapa rê;
res, ¿m'enten? Passi'l que passi,
si's fa, que jo vull que's faci
i jo'm sé'l còm i'l per què.
Tot ho tinc engiponat;
ella apunt, lluny don Esteve,
apunt de marxar la seva
i fins el cusí allunyat.

MAUR. Oh! Allunyat! ¿I si tornés?

ALEIX Vostè es qui ho pot evitar
si a don Esteve parlar
vol, com li vaig dir que ho fes.

MAUR. Tens raó, sí; li diré amb manya
aquell medi que jo i tu
vam trovar que era segú
per veure si se l'enganya.

(*Oscar, canta.*)

Mira, sents?

MAUR. Què?

MAUR. Que a la vora
ja sento que mou ramô.

ALEIX No hi fa res, no tingui pô,
no hi serà quant sigui l'hora,

MAUR. ¿I ara, doncs?

ALEIX Calli; vé aquí
i 'm sembla que no convé
que ell es pensi que ja ho sé.

MAUR. Bé; es clar; m'ha degut seguî
i no hi ha remei; ja'm té.

ESCENA II

Els mateixos i OSCAR

OSCAR Hola! ¿Qué estèm de concepte?

MAUR. Sí; el secret de l'ametlló
que jo'l puc sabê i tú no.

OSCAR Ben fet; es el gran precepte.
(*Aquesta escena ha de ser molt picada i ju-*

gada, donant-se sempre a entendre les segones intencions que porten els versos d' un i d' altre.)

¡La-lara-la!..

(Content i fent rodar el bastó al mateix temps que rient maliciosament.)

MAUR. Hola! Cantes?
Sembla que estàs aixerit.

OSCAR Home... si... estic divertit.
¡Com que un home aquí veu tantes
coses que 'l fan riure!

MAUR. Avant.
Doncs vés rient i divertint-te
i vés cantant, que... sentint-te
jo també'm vaig alegrant.

OSCAR Me'n alegro que t'alegris
perque... es clâ... alegra 'l sabê
que un s'alegra.

MAUR. ¿En bona fé?

OSCAR L'estâ alegre es bò pe'ls nervis
i jo ho estic... só felís...
perque tal com es presenta,
veig que tot això, a la *cuenta,*
es veu que's el paradís.

MAUR. ¿El paradís? *(Recelós.)*

OSCAR Sí. (*Molt intent.*)

MAUR. ¡No t'acabo
de compendre!

ALEIX Jo tampoc.

OSCAR El paradís, home, el gran lloc
de delicies que jo alabo.
Lloc on vivíen plegats,
tranquils, i fins fent-se bromes,
moltons, tigres, dònes i homes,
i fins les rates i'ls gats.

ALEIX (Ah! Ja entenc.)

MAUR. (Ja 'l veig venir.)

OSCAR ¡Home, això si que es no veure-hi!
¿Què no havèu passat el *Fleuri?*

ALEIX (Ai! ai! ai!)

MAUR. (Deixem-lo dir.)

OSCAR Primê's passa la *Cartilla,*
s'entra a n'al *Catón* després,
després vé'l *Naharro*, i quan s'es
a que'l noi ja s'esparbilla
el passen al *Fleuri.*

MAUR. ¿I què?
OSCAR Qué allí ho veuràs; hi ha un' estampa
que representa Eva amb trampa
d'una herba que, com si rê,
justament va a colocar-se
allà a on convè més, i Adan
se la contempla mirant
la poma que han de menjar-se . .
MAUR. Bé... vaja; seguim la broma.
OSCAR ¡I sí, home! ¡Aquesta es la meva!
ALEIX (Ai! ai!)
MAUR. ¿Deies Adan i Eva?..
OSCAR I Adan mirant-se la poma.
allà ho veuràs tot grabat
per un grabador dels fins...
ALEIX Sí; dels que fan redolins.
OSCAR Però tot hi està expressat.
S'hi veu marit i muller
assentats sota d'un arbre
i aprop un lleó, una cabra...
MAUR. ¿I no hi ha un lloro també?
OSCAR No.
ALEIX Bé... com allavors encara
no había vingut Colon
per a descubrî'l nou mon.
MAUR. ¿Doncs veus? Sort d'això. Si ara
s'hagués fet el paradís,
tot aquell temps que Adan i Eva
van gaudir per ditxa seva
d'aquell benestar felís,
ja no l'hauríen gaudit
havent-hi 'l lloro a la terra...
perque... com que'l lloro xerra.
ALEIX Just.
MAUR. Tot ho hauría dit.
OSCAR No ho creguis; amb lloro i tot
hauríen sigut ditxosos.
Els lloros son fastidiosos
sempre que dient un mot
poden portâ a sentî'l flaire
d'algún grave compromís...
Més ¿què hi fa, quant no es aixís,
que 'l lloro sigui xerraire?
MAUR. Sempre hi fa.
ALEIX Sí; deixiu corre;
el sê indiscret mai es bò.

OSCAR Ca! ca! ca! Res... el que dic jo.
Deixèus de lloro i cotorra.
Al paradís terrenal
no hi van fer cap mal les feres,
ni'ls tigres, ni les panteres;
ni fins aquell animal
que'n diuen el Megateri
que és als llibrets de fumar;
allò qui'ls ho va enredar,
i tú amb el teu bon criteri
de segú ho podràs coneixe
per molt poc que vulguis veure-hi,
va sê, com diu molt bé'l *Fleuri*,
la serp que se'ls va apareixe.

ALEIX (Bomba!)

MAUR. (¡Mirate'l com fibla!)

OSCAR Va apareixe, tentâ a Eva
i un cop la va tenir seva
diu que...

MAUR. Ui! ¡Va ser terrible!

ALEIX Miri... si no fos això...

MAUR. Diu que aniríem vestits
d'ungla tots.

OSCAR *(Amb intenciò.)* ¿Fins els marits?

MAUR Fins els marits, ¡vés si's bò!

OSCAR Doncs encara hi hem guanyat
perque... vaja... don Esteve
amb aquella fatxa seva
vestit d'ungla.

ALEIX *(Rient-se'n)* Sí!

MAUR Es vritat.
Fora un tipo deliciós.
Però en aquest paradís
que ell hi vivía felís,
i tú, a la *cuenta,* hi fas d'os,
¿què vols dir que hi ha semblança
amb el paradís del *Fleuri?*

OSCAR Tú diràs si es que vols veure-hi
més exacta comparança.
El paradís terrenal,
es la terra; Adan i Eva,
donya Adela i don Esteve;
el desmai, l'arbre fatal,
i, si encare hi falta axís
aquella serp temtadora,
tú has dit aquí, no fa un' hora,

que l'has vista al paradís.
Maur. Sí; pero com la ironía
amb que ho dius, sembla indicar
que tú arribes a duptar
que a n'aquí la serp hi havía,
sàpigues que... *(Apart a Aleix.)* (No cedim,
per salvar la ben bé a n'ella.)
Sàpigues, Oscar, que aquella
serp que aquí ara discutim,
era una serp verdadera.
Oscar Oh! ¡No... si no ho dubto, no!
Aleix Jo l'he vista. ¡Té un fibló!
Oscar També jo l'he vista. ¡Si era
llarga d'uns vuit pams o així!
¿Vols jugar que, de segú,
dreta es tan alta com tú?
Maur. No ho extranyo.
Aleix Per mí, sí.
Maur. No riguis, no, maliciós;
ja t'hem vist.. ja t'hem entès.
Ja'l sé ja, ja l'hem comprès
el seu intent verinós.
Això es la pura vritat
del succès d'aquesta torra;
prò si tú, com a cotorra,
per xerrar el que ha passat,
vols veure-hi Adàn i Eva
i la serp i el paradís,
pensa bé, *xisgaravís,*
que no's juga amb l'honra meva.
Perquè, si jo un dia sê
que te'm poses tú a la boca,
o donya Adela 's sofoca
del verí que'l teu bec té,
no t'hi valdràn les llissons
que dius que ara aprens d'esgrima.
ni aquesta fatxa tant prima.
Per buscador de raons
i com a un ser infelís
que compromets gents honrades,
la serp treurà... a clatellades
la cotorra del paradís. *(Se'n và.)*

ESCENA III

OSCAR *i* ALEIX

OSCAR — Insolent! ¡Poca vergonya!
Incivilitzat!..
ALEIX — Sí, sí.
(Ara que ja es lluny, prou crides.)
OSCAR — ¿Ho has vist tú, Aleix, has vist
quin modo de provocar-me?
La sort que ha tingut aquí
es que amb les llissons que dono
de floret, tot just estic
a n'al *passe,* que si'm trovo
a n'al *quite,* que ja'l tinc
estudiat per demà fer-lo,
hi havía... Oh! prou; sí, sí;
hi havía un *lance* d'honor
ALEIX — (¡I un honor de *lance!)*
OSCAR — Estic
que jo crec fins que tinc febre.
Vejam? *(Prenent-se'l pols.)*
ALEIX — (Bé; calmem-lo un xic
i al mateix temps, tot calmant-lo,
veuré si'l puc persuadir
del concepte que vol l'amo
que ell cregui que's cert.)
OSCAR — Sí, sí.
Vaja si'n tinc. Febre!.. febre!
Això es salvatge... es *cerril.*
ALEIX — Però ¿còm vol que no ho sigui
si'l pobre s'ha vist aquí
que vostè posava en dubte,
comprometent-li un amic,
el fet de la serp aquella
que aquesta tarde ha surtit?
OSCAR — Ja fa temps que no hi combrego,
noi, amb rodes de molí.
ALEIX — Bé, veurà; ¿Vostè, qué hi era
quan diu que la serp ha eixit?
OSCAR — No.

ALEIX ¿Doncs allavors, perquè'n dubta
i perquè nega, com diu,
el fet de la serp aquesta?
¿Què ha vist vostè?

OSCAR El que ha vist
tothom qui a n'aquí s'estava.
Ell, fingint matâ'l reptil,
el tinter vessat a taula,
ella desmaiada allí,
i la gent que, dubtant, reia
d'un etzar tant mal fingit.

ALEIX (No ha vist com s'agenollava
ni al besar la mà. Ja'l tinc.)

OSCAR ¿Què tal? ¡Sembla que ja't quedes
mut sense saber que dir!

ALEIX ¡I qué haig de quedar, criatura!
¡Qué haig de quedar, si jo he vist
la serp amb els ull mateixos
que ara 'l miren, i fa mig!..
¡com mig quart!.. no; no'l fa encara;
farà déu minuts o així
que ara un criat se l'ha emportada
a Barcelona, tenint
l'ordre meva de portar-la,
calenta i tot, de seguit,
als quatre cantons del Call
perque la dissequin.

OSCAR Sí?

ALEIX No hi ha més *sí* que'l que escolta.

OSCAR ¿Què dius, home?

ALEIX Això que dic.

OSCAR ¿Es a dir doncs que l'has morta?

ALEIX Tant cert com vostè es aquí.

OSCAR Ah! Aixís sí, pobre Maurici,
que té molta raó.

ALEIX (Ja'l tinc.)

OSCAR Però, ¿què't diré? Les manyes
que li conec ja, i l'instint
que sé que té per les dònes.
L'haver-lo trovat aquí
amb ella tan desmaida...

ALEIX Sí, no... ja era un compromís.
Però'l compromís no es ella.
Donya Adela, rai...

OSCAR ¿Què dius?
¿Hi ha potsê un altre misteri?

¿Què sabs? ¿Què hi ha? Au! ¿Què has vist?

ALEIX — No, no, bé, rê... deixiu corre. ¡Estiga bò!

OSCAR — Còm? Aquí.

ALEIX — Home! No. No'm comprometi.

OSCAR — Té; aquí'n tens una de cinc. Parla.

ALEIX — (Això es pagar les guatlles a pes d'or.)

OSCAR — Cuita! ¿Què's diu?

ALEIX — Li diré .. però... (*Misteriós.*)

OSCAR — ¡Fuig, home!

ALEIX — ¡Per Déu!

OSCAR — ¿Qué som nens?

ALEIX — Doncs sí. L'han enganyat com un xino d'aquells que van amb els dits ballant aixís.

OSCAR — ¿A quí? Parla.

ALEIX — Aquí té de sê, infelís. A vostè.

OSCAR — ¿I. . quí?

ALEIX — Quí?.. L'amo.

OSCAR — Probes.

ALEIX — Miri; tot seguit les hi dirà Don Esteve que ara veig que se'n vé aquí.

OSCAR — Però jo...

ALEIX — Calli que ja entra.

OSCAR — (Ca! No! N'estic tan tranquil, que ni solsament hi penso.)

ALEIX — (Aixî aprofito'l que ha dit allavores Don Esteve i aixís el treurèm d'aquí)

ESCENA IV

Els mateixos i ESTEVE

ESTEVE — Ah! ¿Es vostè, Oscar? (*Fadigat i aixugant-se.*)

OSCAR — Per servir-lo.

ESTEVE — ¿I tú també, Aleix? Millor.

Oi que'm faràn un favor.

OSCAR Com tinga gust.

ALEIX Ha de dir·lo,
perque jo tinc feina allà.

ESTEVE Deixa'm aixugar primer.
Uh! Uh! Uh! ¡Ni un carreter!
¡Vaja un modo de suà!
Toqui! toqui!
(Fent-se tocà'l front pe'ls dos.)

OSCAR No; si ho noto.

ESTEVE Toque'm tú.

ALEIX No cal. Ja's veu.

ESTEVE ¡Quin corre per tot arreu!
¡Quin tragi! ¡Quin *terremoto!*
¿El metge, ha vingut?

OSCAR Fa estona.

ESTEVE ¿I la serp?

ALEIX No s'ha trovat.

OSCAR Còm? sí!..

ALEIX (Psit! Es un tramat
per veure si se li dona
una sorpresa, i després
quan ja siga dissecada,
se li donarà arreglada
i li agradarà molt més.
Amb això calli no'n parli.)

OSCAR (Ah! Bé... Has fet bé d'avisar.)

ALEIX (No hi ha més; ara buscar
una serp i regalar-li.
Això duen les mentides.)

ESTEVE Vaja! ¡Això es a *trotxe y motxe!..*

OSCAR ¿Doncs que no hi ha anat amb cotxe?

ESTEVE ¿I doncs? ¡Vaja unes surtides!
¿Un potentat com ço jo
vol que hagi surtit a peu?

ALEIX Ah! Bé, es clar...

ESTEVE Sent ric ..

ALEIX Ja's veu.

ESTEVE ¿Per què's té'l cotxe?

ALEIX Per ço.

ESTEVE He fet enganxar la iegua
a n'al birlotxo, i, avant;
es pot dir que, en un instant
hem caminat una llegua.
He arribat a Barcelona,
he entrat a la redacció

del *Nunci,* i el directô,
que's una bella persona,
fills, ¡s'ha fet un tip de riure
amb lo de la serp!

OSCAR Ah!

ALEIX Sí?

ESTEVE Oh! ¡No's podía tenir!
Tant, que no sols vol escriure
el cas al diari, sinó
que ademés m'ha proposat
donar-hi publicitat
amb la seva intervenció.

ALEIX (Ui!..)

OSCAR (Ai! ¡Aquest periodista
quin mestre deu sê!)

ESTEVE Al instant
ha fet allí al meu davant
la gacetilla. La he vista
i ja'm despedía d'ell
dant-li les gracies; però:
— No, no; ha dit; no basta això...

ALEIX (Res; li ha plantada al clatell.)

ESTEVE — Vostè ara la gacetilla
se la endú, m'ha dit; la dona
si potser a una persona,
que'n tregui, no una senzilla
copia, com pot suposar,
sinó an relat imitat
del que diu el suelto aquest,
que escribint-ne sis o set,
sense que sembli copiat
l'un de l'altre, vingui a dir
cada un a n'al fondo igual
tot això de la serp, tal
com veig jo que va succeir.
Un cop fet, m'ha dit, s'en porta
un a cada redacció
i amb la recomendació
que li daré jo, que's forta,
m'ha dit, té que'l que ha passat
del cas de la serp d'aquí,
demà mateix al matí
tots els diaris ho han portat. —

ALEIX Just; i de camí s'esplica
que'l senyô es tant ric.

OSCAR ¿I què?

¿Què vol dir això?

ESTEVE — ¡No es per rê!
¿No ho entén?

OSCAR — Ni gens ni mica.

ESTEVE — Vol dir que vostè serà
quí escriurà les gacetilles.

OSCAR — Jo!

ESTEVE — ¡No'm vingui amb manganilles!
Vostè me les escriurà,
i l'Aleix serà després
quí me les anirà a dú

ALEIX — Jo?...

ESTEVE — O sinó un altre com tú
de confiança, això igual es.

ALEIX — Vaja doncs; per mí disposi.

OSCAR — Per mí també; però el cas
es que avans de dà aquest pas
jo vull que tranquil em posi
dient-me lo que ha dit l'Aleix
que vostè 'm volía dî.

ESTEVE — Ah! Es vritat, té raó, sí.
Ja li diré avui mateix.

OSCAR — Dongui doncs Miri que encara
no estaré mitja hora.
(Prenent-li les gacetilles.)

ESTEVE — Avant.
Doncs conti que, en estant llest,
li poso de manifest
allò que desitja tant.

OSCAR — Vaja doncs; fins a la vista. *(Se'n và.)*

ALEIX — (Que deia'l cego.)

ESCENA V

ALEIX *i* ESTEVE

ESTEVE — Tú, Aleix,
no't moguis d'aquí mateix.
Té, vaig ara a fer la llista
de totes les redaccions
per anar a dú'ls billets,
i.. té... vaja!.. vint ralets. *(Dant-los-hi.)*

ALEIX — Jo. .

ESTEVE — Pren, home, que son bons.

ESCENA VI

MAURICI *i* ESTEVE, *després* ALEIX

MAUR. Don Esteve, Déu lo guart.
ESTEVE Que Déu lo guart Don Maurici.
Ja ho veu, res: m'han tret de quici;
vaig de l'una a l'altra part
per lograr que la noticia
s'escampi per tot.
MAUR. Ja ho veig.
ESTEVE Però, fill; es un mareig.
MAUR. Oh! Està clar; no es cap delicia.
ESTEVE Anar d'una redacció
a l'altra per poder fer
que'n parli'l gacetiller,
que ho apoi'l directô,
que'ls redactors influeixin
perque ixi la gacetilla...
MAUR. ¡Sí que's una pesadilla!
ESTEVE Però no hi ha més; que's llueixin.
MAUR. Però ¿amb què'ls vols fer lluir?
ESTEVE ¿Amb què? Vaja! ¿I això ignora
quan vostè era amb la senyora
quan la serp els va surtir?
MAUR. ¿Això'ls ha dit, Don Esteve?
ESTEVE Bah! I forsa que hi han rigut.
MAUR. (Bé, rê; es un predestinat.)
ESTEVE Ah! ¿I sab qué's ben veritat
que vostè es molt conegut?
MAUR. (Oh! ¡Quin escàndol!)
ESTEVE ¡A fè!
Per tot allà on jo ho he contat
al anar-me'n, m'han donat
tants recados per vostè.
MAUR. Gracies... Sí... cert; son amics.
(Oh! ¡Aquest home ho mereix tot!)
ESTEVE Ah! ¿I qué no m'ha de dî un mot?
MAUR. ¿A què?
ESTEVE A que no vull fatics
per logrâ que vostè faci

la revista de salons
de les nostres reunions
i de tot el que aquí passi.
El director d'un diari
m'ha dit que si vostè ho fà
promet que l'insertarà.
No; no m'hi diga'l contrari.

MAUR. No, doncs, vaja; li faré
si algun dia estic d'humor;
però... a compte d'un favor
que ara li demanaré.

ESTEVE Ja sab que pot disposâ.
demani, home. ¿Vol vigues?
¿Vol jassares?

MAUR. Vull... intrigues.

ESTEVE ¿Intrigues diu?

MAUR. Ja ho veurà...
Això es un dir-ho a vostè
amb reserva.

ESTEVE Digui, home.

MAUR. Es tracta de fé una broma...
Tinc una conquista...

ESTEVE ¿I què?

MAUR. Que aquest meu cosí del diastre
no'm deixa ni donâ un pas,
i com sempre 'm vé al detràs
i sab que ell es un pollastre
que un dia'm pot dà un disgust,
voldría que vostè fes
de modo que's distregués.

ESTEVE ¿Amb alguna astucia?

MAUR. Just.
Jo ja la tinc mig pensada.

ESTEVE Bé; vejam: vostè dirà.

MAUR. Ell jo sé que sempre và
creient que l'ha conquistada,
a casa la ballarina
que està paret per paret
a n'aquí; a n'aquest xalet.

ESTEVE Bé, sí, vaja; a câ la veina.

MAUR. Doncs bé; potser fora un modo
d'allunyar-lo, dir-li que ella...

ESTEVE Bé, sí; un enginy de trapella.

MAUR. Ah! Això; dar-li un incomodo.
Encar que, com tots els necis,
ens diu que ella's mor per ell,

ell es el que té 'l cervell
girat per els seus desprecis.
N'està enamorat, boig, cego...

ESTEVE Jo bé 'm penso que 's axís.

MAUR. Per ço es que, perque ell a mí
vulga deixar-me en sosego,
i no'm següeixi per tot,
i no'm destorbi 'ls meus plans,
vull que amb un enginy de tants...

ESTEVE Ja 'l tinc; no'm digui ni un mot.

MAUR. Quín? Vejam; ¿quín enginy es?

ESTEVE Ja 'l sabrà; es un acudit
molt estrany i divertit.
Ja li esplicaré després.
Oh! ¡I que li faré de gust!
Com que a mí aquets xitxarel·los
amb tanta oló i tants carmetlos...

MAUR. ¿Vol dî que 'l carreguen?

ESTEVE Just.
Em carreguen i per càstic
li faré fer centinella
tot avui al jardí d'ella
aburrit i mort de fastic.

MAUR. ¿I creu vostè qué 's segú?

ESTEVE Home! Deixi-u tot per mí.
Amb el que li diré aquí
no estarà ell per ningú.

MAUR. Res doncs; amb vostè confio.

ESTEVE Sí, sí; vaja; hi pot confiar.
Ja veurà: li hem de posar
un cap grós com un *navio.*
No tingui por que ell fent l'os
el vinga avui destorbant.

MAUR. Rê, rê; vaja doncs: avant.

ESTEVE ¡Guerra a n'al mico filós!

MAUR. Guerra!

ESTEVE Ui! Però axó sí...
Quan jo la tingui pescada,
m'ha de dî aquesta casada
quí es.

MAUR. Ah! No; axò no's pot dî.

ESTEVE Sí, home, sí; si sols pe'l gust
de burlar-nos del marit.

MAUR. Ah! Sí. ¿Oi qué 's divertit?

ESTEVE Fort. Per burro. Vritat?

MAUR. *(Escapant-li'l riure.)* Just.

ESTEVE Escolti. ¡Ji, ji!
MAUR. Què?
ESTEVE Bé... a mí
ja pot dir-m'ho. ¿La conec?
MAUR. Oh!
Fill, jo no puc dir-li això.
ESTEVE Bé, vaja; digui que sí.
¿Vé al nostre palco? Oi?
MAUR. Vaja...
doncs si'm promet no dir res,
sí, va al palco de vostès.
ESTEVE Ah! aixís, home. Tal com raja.
Ja'l conec. ¡Quin ximple!
MAUR. Ui!
ESTEVE Bé, rê; un burro carregat
de pessetes. Oi.
MAUR. Vritat.
No'n digui res a ningú.
ESTEVE Fort! Vritat? *(Rient molt els dos.)*
MAUR. Ui! ¡Ja ho pot dí!
ESTEVE Rê, rê, doncs; trampes parades
i contèu amb mí per tot.
Jo us hi ajudo.
MAUR. A n'al coçí...
ESTEVE Deixi-m'el estar per mí.
MAUR. I d'això que hem dit...
ESTEVE Ni un mot. *(Se'n và.)*
ALEIX Senyor.
MAUR. Ja ho sents. El coçí
ja està fora de combat.
ALEIX Doncs vostè a tot preparat,
i...
MAUR. Venen.
ALEIX Deixi'm aquí.

ESCENA VI

ALEIX, ADELA *i* CLOTILDE

CLOT. ¿Quí hi ha aquí al jardí que parla?
ALEIX ¡Donya Adela!
CLOT. Hola! ¿Ets tú?
ALEIX Senyoreta ..

ADELA ¿Quí es, Clotilde?
CLOT. Es l'Aleix.
ADELA Ah! Sí?
ALEIX He vingut
per trovâ aquí un xic de fresca,
que fa 'ls hi dic, que fa un Juny...
CLOT. Per ço havem vingut nosaltres.
Deixa'ns, i veies si dús
aquell xal de donya Adela,
que 's al sofà.
ALEIX Doncs li duc. *(Se 'n và.)*

ESCENA VII

CLOTILDE *i* ADELA

CLOT. ¿Què tal? ¿Còm estàs, Adela?
¿Et troves millor? Eh?
ADELA Sí.
La tranquilitat d'aquí
es el que 'l meu cor anela;
perque 's vàlsam pe 'l sufrî.
CLOT. ¿Es dir què vols estar sola?
ADELA Sola, no... vull està amb tú.
El mal que 'l meu cor cudola
m'impacienta, i el temps vola
si puc tenî aprop algú.
Però algú de gran confiança
com tú que 'ts tan bona amiga.
CLOT. Però amiga que no alcança
ni solsament la esperança
de que 'l teu mal se li diga.
Diga'm-ho tot, cuita, Adela,
Allò d'avui ¿què ha sigut?
ADELA Ha sigut que 'l cor, que 's gela,
i es crema, i mor, i 's recela,
sempre en eterna inquietut.
CLOT. ¿Què 't passa? ¿Què tens, Adela?
Diga'm-ho a mí.
ADELA No tinc rê.
No més tinc que 'l cor se 'm gela,
i que 'l cap morir anela
perque tinc morta la fé,
Oh! No. Tú no pots pensar-te

el que's viure com visc jo;
tú a quí la sort va donar-te
marit per a enamorar-te,
perque 's digne, noble i bò.
L'amor es centre de vida
i's fa tot per estimar;
no estimant jo, ¿què'm convida?
¿a ont vaig? ¿què faig? ¿quí'm crida
per poder un instant gosar?
Tinc privats els plaers senzills,
veig amb odi'l meu arrimo,
sens consol, sols veig perills,
i, fins els meus fills, son fills
d'un home que jo no estimo.
Aixís, de tants sers voltada,
soc esposa sens espòs,
sens fills, mare abandonada,
perque en ma llar apagada.
no hi crema res amorós.
Bona ço, i no'm tinc per bona
quan veig calmats mos torments
amb fí que l'honor no abona;
no pot sê honrada la dòna
que no té honrats pensaments.
Jo no'ls tinc, Clotilde meva.
Jo sols veig un ditxós fí
en lo que al honor subleva
i axî; indigna amiga teva,
mala mare, esposa ruí,
si a la fí tinc un ideal
el meu ideal es un crim.
Mira a quin extrem fatal
pot portar el ser deslleal
quan amb un home ens unim.

CLOT. T'escolto, veig que confosa
ni sents ni penses res bò,
i, amb tot, fins temo dubtosa,
que tú deus ser la virtuosa
i la culpable ço jo.
Quan del teu pare la ruina
et va fe obrar amb rectitut
com cor bò que'n fe bé atina
va dî a Don Esteve: — Vina;
primer que'l cor la virtut.
I jove, admirada, hermosa,
i amb el cor ple de passions,

fins amant i carinyosa
te 'n vas anâ a ser sa esposa
soterrant tes il·lusions.
Perque les virtuts te guiaven
i no 't va guiar cap vici,
i, a l'altar a ont et portaven,
hi vas pujar, com pujaven
tots els màrtirs al suplici.
Somrient, irradiant, hermosa;
a mí fins em va semblar
que una estrella lluminosa
com a garlanda gloriosa
llavors et va coronar.
Era un noble sacrifici
que no va apreciar ningú.
Va semblar cobdicia i vici.
La virtut del teu suplici
sols vam saber-la jo i tú.
I, ja esposa, i al fí mare,
de fills d'home sense amor,
ta virtut va creixe encara,
quan tenint per res al pare
a n'ells daves tant valor.
I anaves portant ta creu,
i això era la ditxa teva,
diente'l cor per tot arreu:
— Aquest martiri es el preu
de l'honra de casa teva. —
Axís vas salvâ'l teu pare
que ara't vetlla des de'l cel,
¿Si ara te'n desdius avara,
de què haurà servit fins ara
ton sacrifici crudel?

ADELA — Tens raó, Clotilde meva,
més jo no puc ja lluitar;
el mal que a n'al cor subleva
m'atrau amb la forsa seva
i... Oh! ¿Quí vé? (*Senyalant lluny.*)

CLOT. — No veig ben clar.
Ah! Sí... el meu marit.

ADELA — (*Espantada.*) Adéu!

CLOT. — ¿T'en vas perquè ell vé?

ADELA — (*Refent-se.*) Jo... no...
Però es això l'estat meu,
que amb tothom parlâ'm sab greu
i qualsevol em fa pô.

Deixa'm... deixa'm anar sola.
CLOT. No! jo t'acompanyaré.
ADELA No... pe'l mal que'l cor m'endola
la soletat m'aconsola.
Sola ploro molt més bé.
Oh! ¡Perdó, Clotilde! (*Trenca el plor.*)
CLOT. Jo?
¿De qué't tinc de perdonar?
ADELA De rê... però tens cor bò
i ara m'ha acudit això.
Per ço vull sola plorar. (*Se'n và.*)

ESCENA VIII

CLOTILDE *i* MARIETA

CLOT. Oh! ¡Està perduda! Perduda!
Aquest *truan* del meu marit
li ha trastocat el sentit
¡Ja me l'havía temuda!
MAR. Senyora...
CLOT. Quê?
MAR. Aquí té'l xal.
CLOT. ¿Per què no l'ha dut l'Aleix?
MAR Ja'l duc jo. ¿No es el mateix?
CLOT. Sí; però ara tant se val,
perquè era per Donya Adela,
i Donya Adela ja es fora.
MAR. Possi-se'l vostè, senyora.
CLOT. ¿Vols dir?
MAR. ¿Què no sent que gela
l'airet que ara s'ha girat?
CLOT. Bé, com que entra ja la nit.
MAR. Sí, dona, sí; tot seguit.
CLOT. Té, doncs ré; ja està posat. (*Se'l posa.*)
MAR. L'Aleix no l'ha pogut dú
El té ocupat Don Esteve
sempre amb la manía seva
de que vol saber segú
que demà, sens falta, els diaris
duràn al dematí allò
de la serp.

CLOT. Per ço es que jo
que veig que son necessaris
molts esforsos per lograr
que la serp hagi fugit,
m'alegro de l'acudit
de que'm vinguis tú a ajudar.
Ja ho sabs doncs; per fer la guerra,
vigilar, dir-me'l que sabs,
i tú i jo anar lligant caps.

MAR. Sí; però tinc por que s'erra.

CLOT. ¿Es a dir donques que tú
no ho portaríes aixî?

MAR. Ah! No, no; si anés per mí
jo ho duría més segú.
Jo diría a Don Esteve
el que hi ha, avui que encar pot,
i veurà ell amb un garrot
com ho acaba per part seva.

CLOT. ¡Què has dit ara, desditxada!
Perseguir-los!.. Amb obstacles
es quan l'amor fa miracles.
Aquesta es la gran errada.
Per poder deturà això
no hi ha més que una sola arma;
el ridícul. Per salvar-me
es la que ara haig d'usar jo.

MAR. Calli.

CLOT. Què?

MAR. Que Don Maurici,
em sembla que se'n vé aquí.

CLOT. Ah! Ja entenc. M'ha vist aixî
amb el xal i.., ¡Ai, Sant Ximplici!
Veste'n. El vull capejar.

MAR. D'això se'n diu fer l'ull viu.

CLOT. No, filla; d'això se'n diu
la carta de navegar.

(*Marieta se'n va, Clotilde's gira d'esquena.*)

ESCENA IX

CLOTILDE *i* MAURICI

MAUR. Oh! Adela! Sí. Venturosa
l'hora en que veure-la puc;
obri aquets hermosos llabis,
miri amb aquets negres ulls.
CLOT. ¡Ai, ai! ¿Doncs, i això, Maurici?
¿Què t'ha donat? ¿Què t'acut?
MAUR. (¡Voto a relisto! ¡La dòna!
¡Ara si que s'arma un trull!)
CLOT. «Oh! Adela! Sí. Venturosa
l'hora en que veure-la puc;
obri aquest hermosos llavis,
miri'm amb aquets negres ulls.»
Bé... molt bé... No't paris. *Bravo!*
Ets un poeta malenut.
MAUR. (Si ara puc sortir d'aquesta
ja no'm veu ningú difunt.)
CLOT. Vaja... endevant...
MAUR. (Enteresa
i resolució; ben dut
això encara pot salvar-se.)
CLOT. ¿Sembla que has quedat etsub?
MAUR. ¡I no hi tinc de quedar, dòna!
CLOT. Res! ha sigut un mal punt.
¡I tant mal! Tens la manía
de que no sò amable amb tú,
de que no't faig mai caricies
amb el meu tò resolut,
i un cop, un cop a la vida
que't veig que fas goig, i vull
tirar-te quatre piropos,
me'ls prens amb un tò tant dú
que qualsevol juraría
que t'infereixo un insult.
CLOT. No! Tú diràs si la dòna
que se sent que per descuit,
son marit diu flors a un altra,
no té motius prou segurs

per cridar, desesperar-se
i sentirs ferit l'orgull.

MAUR. Jo sols sé que an aquí entro,
em fas goig, i resolut
dic:—«Clotilde, venturosa
l'hora en que trovar-te puc;
obra aquets hermosos llavis,
mira amb aquests negres ulls.»

CLOT. No Clotilde... has dit Adela.

MAUR. He dit Clotilde. Si tú
no escoltes bé quan enraonen
jo no'n tinc culpa,

CLOT. No vull
que'm facis combregâ amb rodes
de molí.

MAUR. ¡Mirèu que a un
això'l vola!

CLOT. Has dit «Adela».

MAUR. Mira que...

CLOT. Pots cloure'l puny
tant com vulguis. El que sento
no m'ho contradeix ningú,
Adela, obri aquets hermosos...

MAUR. Alto!

CLOT. Deixa'm dir...

MAUR. No ho vull.
No he dit *obri*, que he dit, *obra.*

CLOT. *Obri!*

MAUR *Obra!*

CLOT. *Obri!*

MAUR. I puc
probar bé que t'he dit *obra*
no més que marcan-te'l punt
de que 's clar que si jo't dono
sempre'l tractament de tú
es clar que t'haig de dir *obra*
en lloc de *obri.*

CLOT. Si confús
no t'haguessis pensat que era
donya Adela jo, segur.
Per ço es que has dit: «Venturosa
l'hora en que veure-la puc »

MAUR. Ei! No *veure-la*. He dit *veure't.*

CLOT. *Veure-la!*

MAUR. *Veure't!* Bah! Amb tú
no s'hi han de gastar paraules

perque un sempre n'ix perdut.

CLOT. (Ara cedim una mica.)

MAUR. Ho he dit com jo dic, i si un
perquè té tantes trifulgues
i mal de caps, mig confús
equivoca una paraula
o dugues... o sis .. o vuit;
no hi ha per això prou causa
per venir-me a armâ aquest trull.

CLOT. Oh! Es que això ja es altra cosa,
(Ara ja havem corregut
prou el *novillo,* amantsim-lo)
Si tú'm dius que anant de fluix
has equivocat paraules
que t'han fet produí l'embrull,
deixem-ho està, i t'no perdono,
però no vulguis tussut
que hagi sentit jo una cosa
i en sigui un'altra.

MAUR. L'impuls
ha sigut fer-te una broma
tot alagante; costums
d'aquell tems en que'ns tirabem
floretes tú i jo. Sabs? (*Molt carinyós.*)

CLOT. Ui!
(I com sab tombar-me'l *tuno!*
Si no'l conegués !..)

MAUR. Vols tú
que tenin-te a tú a la vora
tiri res més que marduix
a les altres dônes. Tonta!

CLOT. Del marduix l'amor en fuig.

MAUR. Per ço ho dic. ¡Vaja, rateta!..
Tinguis més sentit comú
i jura-m'ho... mai més *celos.*

CLOT. ¡Fuig, home! Si ni'l gran turc
va més darrera les dònes
del que tú vas.

MAUR. Veus? Insults.
M'ofens amb aquestes coses.
Vull tenir calma i no puc,
quan sento aquestes ximpleses
la sang se me'n va per munt.

CLOT. Ara... darrera l'Adela...

MAUR. Aném, bé... vaja.. quietut.
L'Adela!.. ¡Vaja una joia!

¡Ja 't dic jo que pe'l meu gust!..

CLOT. (¡Mirèu que 's hipocresía!)

MAUR. Una dòna que per l'urc
de poder dir: — Çò ben rica...

CLOT. (Pillo!)

MAUR. Accepta un avestrús
com es Don Esteve...

CLOT. Estrofa!

MAUR. I un cop satisfet l'orgull
comensa a fer la romàntica
i la delicada. (*Burlant-se.*)

CLOT. (Uf...
Aquest home es pert de vista!)

MAUR. ¿Què't creus que visc tant il·lús?
Anar darrera una dòna
lletja sense suc ni bruc.

CLOT. Noi! El quí diu mal de l'ase...

MAUR. Anem, vés, dòna... fuig... fuig.
Oh! i tenint-ne un'altra a casa
distingida com ets tú.

CLOT. (Ah! Això sí, per amoixar-me
mai li falta aquest recurs.
¡Qué bé coneix a la dòna!)

MAUR. ¿Sabs que hem de fer? Posar punt
final a n'aquestes gresques.
No vull jo que amb un disgust
després estesis malalta.
Si ella aquí fa'l *grande* i llú
que llueixi. Tú, a caseta,
a caseta amb mí, i tots junts
no podràs tenir suspita
de si al molí té la duc.

CLOT. (Ja ho crec; com que li faig nosa
ara me'n vol treure.)

MAUR. Al punt
a que ara està de romantia
aquesta veneita; tú
encara que no vulguessis
sufriríes, i no ho vull.
¿No has vist amb la serp aquella
allavors quin patatús
li ha donat aquí?

CLOT. Bé... ara
tantpoc no't trovo prou just.
Es clar que si's veu la pobra
una serp...

MAUR. Bah! Bah! Anem, fuig.
Gazmonyeríes, camàndules
sols per girâ en blanc els ulls
i fer-se la interessanta.
¿Qué no li has conegut?
Res; ha llegit a Espronceda,
n'ha tret malament el suc,
i es d'aquelles que estàn grogues,
van umplertes de perfums
i per dir Constantinopla
creu que té de dí Estambul.

CLOT. (Jo goso... goso... sentint-lo
i veient fins a quin punt
es capàs de donar garces
per perdius.)

MAUR. Còm?

CLOT. Res; que vull
creure tot el que'm dius ara
perque t'estimo.

MAUR. I es just.
(Res; ja la tinc convensuda.)

CLOT. (Ja's creu que m'ha convensut.)

MAUR. Vaja, res; doncs a vestir-te
i quan et sembli bé a tú
anirem tots dos a casa
¿Eh, rateta?.. *(Tots dos amb carinyo.)*

CLOT. Sí... gran turc.

MAUR. Vaja! ¿Ja tornem amb gelos?

CLOT. ¿Vols dir que't tinc ben segur?

MAUR. *¡Hasta... la muerte!*

CLOT. Doncs fora.
Vaig a fer, com es costum,
un xiquet de companyía
a la Adela, mentres tú
al seu marit despedeixes,
i fòra més inquietut.
Tots dos a caseta nostre,
i allí l'un per l'altre.

MAUR. Ah! Just.

CLOT. ¿M'estimes?

MAUR. Molt. ¿I tú?

CLOT. Massa.
Més del que mereixes tú.
Adéu... *Pícaro.*

MAUR. Adéu... mona.

CLOT. (¡Ai, i que n'ets d'andalús!)

MAUR. (¡Què n'està d'enamorada!)
CLOT. (Quina gracia'm fa un astut
creient que als altres enganya
i sabent una segur
que ell es l'enganyat. Sí!)
MAUR. Reies?
CLOT. De la gracia que'm fas.
MAUR. Vull
i puc i en tinc.
CLOT. Adéu... *tuno.*
MAUR. Però no pas mai per tú.
CLOT. Ah! ah! ah!
MAUR. Rius?
CLOT. Sí; deixa'm riure.
MAUR. Ah! ah! ah! rê... 'm vé de gust.

ESCENA X

MAURICI

¡Ai, respiro! Al fí he lograt
que se n'anés enganyada.
¡Vaja quina marejada!.
¡Ni sé com me n'he escapat!
Més, l'he feta com un cova.
¡Maleit xal! ¡Quin compromís!
¿I ara què fem? Es precís
inventâ una manya nova.
¿I si ho deixés corre? No.
No pot ser. I la vritat
es que la contrarietat
ja m'ha exitat l'il·lusió.
Si jo trovés... Ah! Ja ho tinc,
una carta detallada
dient que a res està exposada
si vé aquí; vindrà, jo hi vinc
i *finis coronat opus.*
ESTEVE ¡Vingui, home!
MAUR. Ah! Aquells dos
Sempre que jo vull fer l'os
m'hi cau-en aquets dos topus. *(Se'n và.)*

ESCENA XI

DON ESTEVE *i* OSCAR

ESTEVE Vaja, bé... molt ben escrites.
No s'ha deixat rê al tintê.
Bones, bones gacetilles.
Sols falta ara que l'Aleix
les faci portà a n'els diaris
i tenim el meu plan llest.
OSCAR Ja ho veu; doncs vostè ara, en cambi
de lo que ha quedat content,
m'ha de cumplir la promesa.
ESTEVE Vaja. Per ço es que corrents
l'he fet vení aquí, que trovo
que's un bon punt per secrets.
Vejam? Sí. Ningú'ns escolta.
OSCAR Vaja doncs; l'escolto atent.
i pot comensâ a esplicar-se.
Som amics, ens estimem,
tots dos som del *secso feo*...
ESTEVE ¡I tal si ho som!
OSCAR I'ns convé
que, si mai el *bello secso*
ens planta paranys secrets,
els uns ajudem als altres.
ESTEVE Està molt ben dit.
OSCAR ¿Per què?
ESTEVE ¿Per què, diu? Perque'm fan llàstima
quan vostè i el cusí seu
volen jurar que la dòna
no estima sols pe'l diné.
(Mira per tot amb recel, i diu amb gran misteri.)
Vostè, segons crec, estima
amb un amor... vehement
a n'aquesta ballarina
que ara a n'al Liceo ha fet
tant furor.
OSCAR No; jo no... ella
es la que, segons es veu,
està per mí que delira.
Bé, ja ho veig, pobra! com que

la tinc tant entusiasmada
amb el meu carinyo...

ESTEVE ¿Ho creu?
Sí? Doncs vegi com l'arregla
aquest *tinglado,* perquè
cada nit, quan vostè es fora,
amb tot i ser tant ardent
l'amor que diu que li porta,
té a en Maurici, el feligrès,
que fins a la matinada
no se'n torna a anâ.

OSCAR Ment!

ESTEVE Ei!

OSCAR Oh! Infame! ¡Dòna dolenta!

ESTEVE ¿I això, Don Oscar, què té?

OSCAR Deixi'm anar... vull matar-la.

ESTEVE ¡I ara, que 's està boig, beneit!

OSCAR ¿Em vol fé un favor?

ESTEVE Demani.

OSCAR Un favor immens.

ESTEVE ¿Quin és?

OSCAR Miri, es molt senzill; la torra
de vostè està justament
que'l jardí de casa d'ella
es aquest que d'aquí's veu
que no més priva d'entrari
el llarc d'aquesta paret.
¿Em vol permetre escalar-la?

ESTEVE No que no ho permeto.

OSCAR Veu?
¿Veu com li fa por la proba?

ESTEVE ¿Per què?

OSCAR Perque si'ls sorprenc
tots dos junts sab que jo'ls mato.
¡Infames, vils, mal parent!

ESTEVE (Sembla que he fet bé l'encàrreg.)

OSCAR (Oh! ¡Jo'm venjaré!)

ESTEVE Ah! ¿Ho veu?
¿Ho veu el que son les dònes?
A n'aquí'n té l'escarment.
Cregui'm a mí, Oscar, vigili,
vegi si và i els sorprèn...
Ah! ah! ah! ah! Pobre jove
com s'ha quedat... je! je! je!
I bé, 'l què dic; xitxarel·los
que veuen tots a galet. *(Se'n và.)*

ESCENA XII

Don Oscar *i* Clotilde

Oscar — Oh! Venjança! Haig de venjar-me
d'un modo crudel.
Clot. — I això.
¿Què tens, Oscar?
Oscar — Rabia!
Clot. — Bò!
Doncs vés de no mossegar-me.
Oscar — Rabia contra'l teu marit.
¿M'entens?
Clot. — Sí.
Oscar — I n'hem de parlar.
Clot. — Mira; ja pots comensar.
Oscar — Em vens com l'anell al dit.
¿Tú sabs que jo't vaig prometre
descubrir-te amb quí es que't ven?
Clot. — Sí.
Oscar — Doncs ja ho sé.
Clot. — Sí?
Oscar — ¿Et sorprèn?
Clot. — ¿I ho sabs?
Oscar — Al peu de la lletra.
¿Tú, com jo, 't debíes creure
que ella era una casada
relativament honrada?
Clot. — Es clar.
Oscar — Sí; ¿què té que veure?
Clot. — Pot no no ser bona i semblar-ho.
una dòna.
Oscar — Ah! ¡Gracia a Déu!
Doncs bé; el senyor marit teu;
per més que a tú't sembli raro,
s'ha degradat fins al punt
que't deixa per una dòna
que ni es ni sembla bona.
Amb això ¡vès quin conjunt!
Clot. — Però, home... ¿I dons qué jugues
a n'al joc dels disbarats?
Quedèm aquí emparaulats
sobres que faràs quan pugas

per a donar-me una proba
de que m'enganya en Maurici,
i, al vení i dar-me un indici
jo he cregut que era la nova
de que s'entèn amb la Adela.

OSCAR Això m'ho pensava ahir;
però he pogut descûbrir,
amb tot i que ho dú amb cautela,
que, com que la torre es veína,
vé a n'aquí fent això creure;
però hi vé no més per veure
des d'aquí a la ballarina.

CLOT. (Per treure-me 'l de la vora
fem veure que ho crec.)

OSCAR Respons?

CLOT. Responc que si tú't compons
per a dir-me 'l lloc i l'hora
en que 'ls dos es donen cita
i tú m'ho fas presenciar,
el dit, dit; pots esperar
el que 'l teu cor necessita.

OSCAR ¿De debò?

CLOT. (De pillo a pillo.
Aixís jugarèm iguals.)

OSCAR Mira que no ho prenc per fals.

CLOT. ¡I ara, plaga!

OSCAR Au doncs; brillo.
Veste'n al instant a casa...

CLOT. (Ah! Això es el que vols tú,
que me'n vaigi.)

OSCAR I tens segú
que, com una bala rasa,
jo me'n vaig al punt a fê
desseguida de manera
de cassar 'ls a la ratera
que jo amb manya els pararé.

CLOT. Vaja doncs; vés a parar-la
i a casa t'espero.

OSCAR Avant!
Doncs cap a comensâ 'l plan.
¿L'Aleix?

CLOT. Es allí que parla
amb el criat de Don Esteve.

OSCAR *¡Nada,* doncs!...

CLOT. El dit es dit.

OSCAR Doncs a l'obra tot seguit. *(Se'n và.)*

CLOT. I jo a dins per fer la meva.
Bé, molt bé, aquí tothom
sab jugar de pillo a pillo,
i aquest pobre, aquest panillo
sense saber perque ni com
dant-se d'aixerit el nom
es l'instrument d'ell i meu...
Ah! Ah! Vaja; ajudant Déu,
si la dòna es aixerida
sempre guanya la partida
amb el bon criteri seu. *(Se'n và.)*

ESCENA XIII

OSCAR *i* ALEIX

ALEIX Va! ¿Què vol?
OSCAR ¡Espera, home!
Veus? Ja hi escrit el bitllet.
Vejam? ¿Vols encendre un misto?
(Aleix l'encén.)
Sí, vaja, sí, ja està vé.
(Va escribint i dient.)
«Regatza; ser imposibile
ojurdí vederte a te.
Demani a n' il hora prima
ritorneri e di me
reberá tu il amore
que voi volete. — Oscar Reig.»
Corrent; ara, mans a l'obra.
Aleix! ¿A ont es ara? Aleix.
ALEIX Aquí, soc.
OSCAR Té, vina; escolta.
(Esquinsa'l full de la cartera.)
Plega això com un bitllet,
i tú mateix, o bé un altre
aneu-ho a portar corrents
a casa de la senyora
d'aquí'l costat.
ALEIX Ah! Ja entenc.
¿A casa la ballarina?
Vaig.
OSCAR Ah! Espera.

ALEIX ¿Què hi ha?

OSCAR Vès.
Voldría una nou o dues
d'aquella nouera, i crec
que aquella escala hi arriba.
Fes el favor, si pot ser,
de durla.

ALEIX Sí, home; demani
coses de més bulto. (*Se'n và.*)

OSCAR Bé;
ara jo pujo l'escala,
salto després la paret
pe'l jardí, m'introdueixo
fins a dins del quarto seu,
sense ser vist, i, en sent l'hora,
si es vritat que'm falta... Ejem!
(*Volent dir que fingirà tussir.*)
Surto, apareixo, els atrapo
i logro l'objecte meu.

ALEIX (*Apareixent amb l'escala.*)
Si es servit; aquí hi ha l'escala.

OSCAR Pósa-la allí a la paret. (*Aleix li posa.*)

ALEIX ¿Si vol que jo les hi arrenqui?..

OSCAR No vés; jo m'hi ententindré.

ALEIX (*Col·locant l'escala a son punt.*)
¿Està bé?

OSCAR Sí. Ara la carta.

ALEIX Serà servit al moment.
(La farè dur p'algú altre
i mentrestant jo faré
el que haig de fer perque l'amo
logri tot l'objecte seu. (*Se'n và.*)

ESCENA XIV

OSCAR

¿Estic sol?.. Sí... Doncs es l'hora
d'anâ a fê'l que tinc pensat.
Ara salto aquí al costat,
i, com que tothom es fora,
miro si trovo les claus
allà on ella sol posar-les,

les porto, si puc portar·les
a la Clotilde, i, en paus.
Sembla que avui fàrà lluna.
Res doncs; pit i anem pujant;
vetam-aquí ja escalant
l'escala de la fortuna.
(Puja per l'escala, arriba dalt la tapia i desapareix.)

ESCENA XV

MARIETA, *aviat* CLOTILDE

MAR. M'ha dit la meva senyora:
ves-me al bosquet a esperar.
I ara jo li tinc de dar
aquesta carta traidora.
CLOT. Psit! Marieta!
MAR. ¡Ai, ai! Vostè?
CLOT. Sí; jo, que ja estic alerta.
MAR. No, no; ja va ben desperta.
CLOT. Qui juga, no dorm.
MAR. (*Donant-li una carta.*) Veu?
CLOT. Què?
(*Obra la carta que li ha dat Marieta i llegeix.*)
Ah! Una carta en que ell la cita
d'aquí un quart a n'aquí al bosc.
MAR. Just. I com que serà fosc...
CLOT. Es un descaro que irrita.
¿Quí t'ha dat la carta?
MAR. A mí
me l'ha donada l'Aleix.
L'havía de dú ell mateix,
però com que té feina allí
i té en mí plena confiança
perque 'ns creu promesos ja:
— Té,—m'ha dit,—ves-li a portâ.—
CLOT. Doncs posem al vell en dança.
Com que jo ja veia cert
que això havía de succeir,
tinc l'anònim des d'ahir,
(*El treu de la cartera.*)

escrit, dient a n'al cap vert
de don Esteve, que al punt
en que aquest paper rebrà
a sa esposa trobarà
a n'aquest bosquet amb un.
(*Dona la carta a Marieta.*)
Té. Ell la cita a n'aquesta hora
perque sab que'ns en anem
don Esteve i jo. Doncs fem
el que havem de fé ara i fora.
La carta d'ell, que t'ha dat
l'Aleix ara, a donya Adela,
i, amb tino, amb molta cautela,
quan jo ja me n'hauré anat,
dona a don Esteve això,
(*Li dona l'anònim.*)
que no haurà marxat encara
perque ha donat l'ordre ara
d'enganxâ'l seu cotxe.

MAR. (*Marcant-ho bé per recordar-ho.*)
Jo
daré aquesta carta a n'ella
i a don Esteve això. (*L'anònim.*)

CLOT. Sí.
I després tú torna aquí
viva com una centella.

ESCENA XVI

Els mateixos i MAURICI

MAUR. Clotilde!

CLOT. ¡En Maurici! Vés
a fer el que he dit.

MAR. Aviat. (*Se'n và.*)

CLOT. Ah! La clau d'aquest reixat.
(*La treu i la guarda.*)

MAUR. Clotildeta meva. ¿A ont es?

CLOT. Aquí, Maurici.

MAUR. ¿I vestida
a punt d'anarte'n?

CLOT. Jo? Sí.

MAUR. ¿I donya Adela?
CLOT. Es allí
que jo ja la he despedida.
MAUR. Jo també. (Vaia una dòna
més antipàtica.)
CLOT. (*Truan!*)
MAUR. El cotxe es allí al davant
i per mí l'hora més bona
per anar-te'n tú amb els criats,
es aquesta.
CLOT. ¿I tú?
MAUR. Jo, no.
Tenim una reunió
aquí uns quants que estèm citats
i tinc de quedar-me.
CLOT. Bé.
Sent axís doncs me'n vaig sola.
MAUR. Se'n và la gracia espanyola.
CLOT. Gracies.
MAUR. T'acompanyaré.
(*Li dona'l bras i se'n van.*)

ESCENA XVII

OSCAR, MARIETA, MAURICI, ADELA, *per l'ordre que's vagin indicant.*

(*La escena ha quedat enterament fosca; se senten rosinyols, grills, granotes, i surt la lluna. Escena melancòlica.*)

OSCAR Bé, tinc les claus de per tot;
els sorpendrèm. Què? Còm? ¿Què era?
Gent. Darrera la noguera
quiet, i no diguem ni un mot.
(*Apareix Adela per l'altre cantó.*)
ADELA Estic commoguda... Oh!
Amb la quietut de la nit
trovo molt més atrevit
el pas que vaig a dar jo.
¡Acudir així a una cita,
una casada... Valor!
Ho haig de fer; m'hi porta'l cor

perque ell diu que's necessita.
Esperèm.

OSCAR Hola! La lluna
m'ensenya allà a ma cosina.
Això quasi es dirme: vina.
Vejam si probo fortuna.

(*Apareix Maurici que avansa amb precaució, mirant i apartant rames.*)

MAUR. Deixo a la dòna segura
que ja amb el cotxe ha marxat.
Don Esteve se n'ha anat
i aquí a n'aquesta espessura
no es gens fàcil que ningú
ens hi pensi pas trovar.

OSCAR (Sento un home trepitjar.)

MAUR. (Sembla que s'acosta algú.)

(*Maurici arriba, al fí, allà on es ella i li pren la mà.*)

MAUR. Adela!

ADELA Ah! ¿Es vostè, Maurici?

MAUR. Sí.

ADELA Oh! ¡Estic tan commoguda!

MAUR. No tinga por; Déu ajuda
a quí no obra gens per vici.

ADELA Més si l'Esteve'ns atrapa...
Si això que fem se sabía. (*Maurici escolta.*)

OSCAR (Fa frescor. Jo aguantaría
de bona gana una capa.)

ADELA Què? Escoltava?

MAUR. No... no es res.
es el fullatge que's mou.
Adela; ja hem sufert prou.

ADELA Maurici!

MAUR. Vostè ha comprès
el que li vull dir. ¡L'estimo!

ADELA Oh!

ESCENA XVIII

Els mateixos, MARIETA *i* ALEIX

(*Que de repent apareix, astorada, entre'ls dos.*)

MAR. ¡Per mor de Déu, senyora!
MAUR. ¡Tú a n'aquí!
ADELA Vostè!
MAR. No hi fura
si no fos que a l'amo estimo
i a vostè. Vé'l seu senyor...
ADELA ¿El meu marit?
MAR. Don Esteve ..
MAUR. ¡Maleida la sort meva!
MAR. Cuiti .. fugi, per favor.
Ha voltat amb gent armada
tot aquest bosquet i vé
per matar-lo, que fins té
la escopeta carregada.
ADELA ¡Oh, infame, que'ns ha espiat!
ALEIX ¿Què és això? (*Va al grupo.*)
OSCAR ¿Què passa aquí?
ADELA Vingui; vagisse'n per 'llí.
ALEIX Sí, mostramo; pe'l reixat.
MAR. Està tancat; no pot sê.
ADELA ¿La clau?
ALEIX No hi es.
ADELA Oh! ¡L'han presa!
MAUR. ¿S'ha vist mai semblant vilesa?
(*Van, venen, busquen les claus; confussió i moviment natural en el que passa.*)
ESTEVE ¡Llums amb mí!
TOTS Oh!
MAUR. Ell!
MAR. Ja vé.
ALEIX Oh! ¡Quina sort!
TOTS Què?
ALEIX La escala.
Fugi i salti a câ la vehina.

MAUR. ¿A casa la ballarina?
Vaig. *(Puja per l'escala, salta i desapareix.)*
ADELA Marieta, ai! Jo estic mala.
ALEIX Ara, fora rastre. *(Se'n dú l'escala.)*

ESCENA DARRERA

Els mateixos, DON ESTEVE, EL SERENO, EL VIGILANT, *criats amb candelabres i llums de tota mena.*

MAR. Sí.
Fora rastre i vostè vagi,
i per més que hi hagi 'l que hi hagi
no s'acosti per rê aquí. *(Adela se'n và.)*
ESTEVE ¡Alto a la Reina! El que 'l trovi
que me 'l dugui a mí sencê.
ALEIX ¿Què hi ha?
MAR. ¿Què vol?
ESTEVE ¿No heu vist rê?
ALEIX ¿Què's tracta d'algú que robi?
(Tots registren el bosc amb els llums procurant que produeixi un efecte vistós, repartits entre'ls ramatges dels arbres i brolla.)
ESTEVE Es tracta de... Oh!
(Tot d'una trova penjant d'un clau de la paret un tros del forro del pardessú *de Don Maurici.)*
ALEIX
MAR. Què?
ESTEVE Res.
(S'amaga el tros de roba; se l'amaga amb violencia i quan els altres s'han separat i van buscant al lladre, ell l'ensenya apart i diu:)
Hola!
Es veu que ara aquest pillet
ha saltat per la paret
i ha deixat per banderola
tot aquest esquins de seda
del forro del seu paltó.
Dissimulo. ¿El trobèu? *(Se l'amaga.)*

ALEIX — No.
Busquèu més per dins l' arbreda.

ALEIX — I per l' hort.

ESTEVE — No cal, Aleix.

MAR. — ¿No cal, diu?

ESTEVE — No; s' ha escapat.
Però. Veus? Jo ja hi pescat.
Amb aquest am tindré 'l peix.

FÍ DEL ACTE SEGÓN

ACTE TERCER

La escena es una sala rica. Balancins. Mobles propris; una tauleta de cusir o necesser amb una panereta de labors demunt.

ESCENA PRIMERA

CLOTILDE *i* ADELA

(*La primera vestida d'estar per casa; la segona en trajo de carrer. Conversa íntima.*)

ADELA — I això es tot, Clotilde meva.
T'ho he dit tot i tot ho sabs.
Perdona'm si alucinada
t'anava a faltar. Hi estát
al peu de l'abisme; em veia
ja apunt de caure-hi a baix,
i sort que'l trastorn d'ahir vespre,
tornant-me en mí, 'm va donar
el consell de venî a dir-te
a tú, de tot, la vritat.

CLOT. — Sí, Adela, sí; no desmaiis.
Ara'l meu consell tindràs.
I ja que, volent sê honrada,
t'has vingut de mí a amparar,
jo corresponent l'afecte
demostrat per tú en tal cas,
no solsament mon aussili
et daré amb cor noble i lleal,
sinó que, perque tú tornis

a viure amb tranquilitat
et faré veure quí es l'home
a qui anaves a entregar
l'honra del teu nom, fins ara
per ningú mai murmurat.

ADELA Oh! Sí, sí; arrenca'm de l'ànima
aquesta passió fatal.

CLOT. Oh! Tots son iguals, Adela;
tots son iguals; ja ho veuràs.
Fins el meu cusí, aquest neci
també a n'al cas m'ha posat
d'haver-li de donâ un xasco.

ADELA Faràs bé, perque l'Oscar...
Després d'havê anat les coses
del modo que t'he dit ja,
al últim ell ahir vespre
em vé tot desesperat:
—Noia, no puc comprobar-te
que'l teu home t'es deslleal
perque justament s'hi trova
ara amb cinc o sis companys
que fan una *francachela.*
—Sí?—allavors jo he contestat,
fent veure que m'enfadava,
amb no haver sorprés l'engany;—
doncs queda romput el tracte
que tenim jo i tú pactat,
i no'm parlis més del meu home
ni me'n diguis res més mai.
—Bé; però tú per ço estima'm,—
m'ha dit ell, llavors —¡Ai, *truhan!*
¿què t'estimi, quan tú'm faltes
com veus a tot el pactat?
—T'hi portaré un' altre dia.
—Surt-me corrents del devant.
I així me l'he tret de casa.
Però filla, com que ja
es veu que aquesta conquista
la tenía ell coll avall,
resulta que amb les deus hores
que fa que d'això han passat,
ja m'ha enviat quatre o cinc cartes,
passa tot subint per baix
i a dit a la Marieta
i a l'Aleix i a un altre criat
que'l perdoni, que l'estimi...

Es dî, un escàndol tant gran,
que l'hi he enviat un recado
dient que vingui, per mirar,
ja que no ha bastat el xasco
que allavores li he donat,
si amb que ara darli penso
me'l trec d'un cop del devant.

ADELA Ai! Déu vulgui que tot surti
com veig que ho tens disposat.

CLOT. Hi surtirà; la Marieta,
que m'ha estat sempre ajudant,
té ja avui les meves ordres
que va seguint pas per pas
i veuràs al cap i a l'últim
com tot quedarà arreglat.

MAUR. Aleix! *(Cridant de dins.)*

CLOT. Ell! No convé, Adela
que'ns vegi juntes parlant.
Entra amb mí al meu quarto, vina
i ho deixarèm combinat. *(Se'n van.)*

ESCENA II

MAURICI

Aleix!.. Ningú!.. A mí'm semblava
que sentia aquí enraonar.
Res... m'ho debía semblar
perque'l cap se me'n anava.
Ai! Quietut! ¡Santa quietut
de casa!.. Gracies a Déu
que estic dintre del cel téu
penedit... i convensut.
¿I ara si'n sab res la dòna,
que per mí ho suspita ja?
¿I si don Esteve'n fa,
descubrint-ho, una de bona?
¿I si l'altre del succés
es mort?.. Ai! ¡Quin desespero!
Si de esta salgo y no muero
no m'embolico mai més.

ESCENA III

MAURICI *i* MARIETA

MAR. ¿Don permís?
MAUR. Sí, Marieta.
Ja sabs que'l tens; passa avant.
MAR. ¿No pot pas ningú sentir-nos?
MAUR. No; fins ara m'hi estat
sol com una estaca; parla.
MAR. Es que... està passant un cas
que per res del mon voldría
el que vostè's penses mai
que li he pogut ser traidora.
MAUR. No crec que mai t'hagi dat
motius per creure que ho penso.
MAR. No; però es tant estrany
el que succeeix, que podría
ser molt bé que pensés mal,
i, jo, senyor, soc agraida.
Vostè un dia 'm va donar
una unsa per ser callada
quan allò de la serp; mai
he dit sols ni una paraula
de res del que he vist passar.
MAUR. Bé; ¿què hi ha? Em fas està amb ansia.
MAR. Primer de tot ¿ha notat
que a n' al *pardessú* li falta
un tros?
MAUR. Sí; ho he notat ja.
MAR. Doncs ha vingut Don Esteve
dos o tres cops, tot irat,
i ell porta aquest tros de roba,
i traient foc pe'ls caixals
el busca a vostè per veure
si li ajudarà a buscar
quí es el que la nit passada
va saltâ 'l jardí per dalt
d'aquella tapia de punxes
que dona al hort del costat.

MAUR. Ai! Ai! ¿I això? ¿No va dir-me
que un cop per tot registrat
i veient que era mentida
que hi 'gués anat tal galan,
ja's va convence de que era
un anonim vil i fals
aquell en que se li deia
que ella li estava faltant?

MAR. Això va dir li amb astucia,
però ell quant va registrar
va veure una banderola
dalt de les punxes, i:—¡Ai, ai!—
diu que ha dit; puja, l'arrenca
i aixís que la té a les mans
veu que era un tros de paltò
del qui va saltâ, esquinsat.

MAUR. (¡Ai, ai; pobres de nosaltres!)

MAR. Jo l'he volgut avisar
perquè he dit: val més que l' amo,
si acàs, visca preparat.

MAUR. Sí, sí; has fet molt bé, Marieta.

MAR. Lo altre si que es clar que ho sab.

MAUR. Què?

MAR. Ah! ¿No ha llegit el *Nunci?*

MAUR. No.

MAR. Oh! Doncs això es lo gran.
Tingui; llegeixi. *(Maurici el pren i llegeix)*
Aquest número
justament se l'ha deixat
don Esteve, que'l portava
a n'al intern del *gaban,*
i quan ell per ensenyar-nos'el
se n'ha tret aquell pedàs
del paltò, ha caigut el *Nunci,*
i anant-se'n atolondrat
se l'ha descuidat.

MAUR. ¡María
Santíssima! Oh!

MAR. Es clar.
Ja ho veig que es per enfadar-se.

MAUR. ¡Valga'm Sant Pere i Sant Pau
i tots els àngels i tota
la cort celestial!

MAR. Ja ho sab.
Ara vostè prengui mides
per el que pogués passar.

MAUR. Sí, sí; gracies; vés, Marieta.
Té, pe'l bé que t'has portat. *(Li dona or.)*
MAR. No's pensi que per l'or...
MAUR. Dòna;
pren-ho i vés. Deixa'm estar.
(Torna a llegir el Nunci.*)*
MAR. (Bé. Ara a dur a donya Adela.
l'anónim i'l *Nunci.* Avant.
Per les criades i cambreres
quant més tràfecs més bé va. *(Se'n va.)*

ESCENA IV

MAURICI

Vaja; no entenc el que passa
i encara no puc tornar
en mí de sorprès. La meva
fugida per aquell reixat
del jardí de don Esteve
contada aquí de pe a pa
sense que hi falti una lletra,
ni un incident, ni un senyal.
¿Ho haurà llegit Don Esteve?
No; no ho ha llegit; es clar.
Si ho hagués llegit ell ara
que diu que té aquell pedàs
del *pardessú,* ja hi hauría
tot de seguit lligat caps.
Més; ¿còm ha pogut saber-se?
Vaja .. ¡Jo estaré malalt!...
Oh! ¿I si ara Don Esteve
passa per casualitat
per la Rambla i allí compra
un altre periodic?.. Ah!
Aleix! *(Timbre i cridar.)*

ESCENA V

MAURICI *i* ALEIX

(Entra per l' esquerra portant el «pardessú» indicat.)

ALEIX — ¿Què mana, senyor?
MAUR. — ¡Vina'm aquí, *tuno!*
(*L' agafa per una orella.*)
ALEIX — Ai! ai! ai!
MAUR. — Oh! Per les orelles rai.
La esquena serà 'l pitjor.
¿Així era còm amb tas manyes
havía tot d'eixir bé?
¿Així era còm?..
ALEIX — Es que...
MAUR. — *(Puntada de peu.)* Té.
ALEIX — Ai! ai! ai! ai!
MAUR. — Perquè enganyes:
«Faci 'l seu fet; no s' inmuti.
Animo i tiri endevant.
Si vostè vol sê un *Don Juan*
jo des d' ara sò 'l seu *Ciutti.*»
ALEIX — Té molta raó; es vritat.
No ho entenc pas. No hi val trassa.
Això que a mí amb vostè 'm passa
no m' havía mai passat.
Això ha de sê un enemic
ocult que sab obrar destre;
aquí hi ha d' havé una ma mestre
que porta aquest embolic.
Bé, rê; no ho entenc; em dono.
Tregui'm; despatxi'm, si vol,
i arregli-s' ho vostè sol.
El que es jo, això, ho abandono.
MAUR. — Això si de cas després.
Però ara'm tens d' ajudar.
Som al ball i hem de ballar.
ALEIX — Vostè'm dirà per el què és.
MAUR. — Oh! . ¡Quina situació!..
¿Què es això? ¿Què dus aquí?

ALEIX Com que crec que vol surtî...
Rê.,. he pensat; duèm-li'l paltó.

MAUR. ¡No'l vull!

ALEIX Trovo que fa bé
perquè si vostè ha notat
del modo que està esquinsat...

MAUR. Sí, dom; ja ho he vist· ja ho sé.
(El pren i amb una revolada el tira demunt d' un balanci.)
Vina.

ALEIX Senyor...

MAUR. T'he dit vina
i escolta'm.

ALEIX Digui, senyor.

MAUR. Vés com un cuet volador
a...

ALEIX Ja ho sé. Tot s'endevina
quan es té pesquis. Vol dir
a casa'l sastre.

MAUR. Animal!
Burro!

ALEIX Bé. home; tant se val.
Tot son besties.

MAUR. Surts d'aquí,
i cap a on te'n vas corrents
es cap a la Rambla.

ALEIX Bé.
I a la Rambla ¿què faig?

MAUR. *(Donant-li diners.)* Té.
Diners per si tú no'n tens.
En sent a la Rambla, vas
seguint kioscs, llibreries
i xicots; si tú senties
que venen *Nuncis*, i fas
que tots els *Nuncis* que hi hagi
per tot Barcelona, tú
els tinguis, perque ningú
n'hi trovi cap quan hi vagi.

ALEIX Ja. ¿Es a dir que tinc de comprar
tots els números del diari
del *Nunci?*

MAUR. Just. I has d'ana-r'hi
corrents.

ALEIX Molt bé.

MAUR. ¿Ho entens clar?

ALEIX Molt bé, senyor. (¡Quín dianxe

d'idea li haurà acudit!)
MAUR. Vaja! Au! Corrents. Tot seguit.
Rambla, llibreters, Ensanxe,
i no t'equivoquis.
ALEIX No, no.
MAUR. «Els *Nuncis.*»
ALEIX Prou; ja l'hi entès.
MAUR. Vaja doncs, si m'has comprès,
corrents.
ALEIX Corrents; si senyô.
(¡Heu vist quin capritxo!)
MAUR. Què?
ALEIX Res; vaig a buscar la gorra.
MAUR. ¡Deixa't de gorra, home; corre!
ALEIX No m'aturaré per rê.

(Se'n va corrents per la porta del fons.)

ESCENA VI

MAURICI

Si; no t'atures i torna
que ja't juro que'n tornant
agafaràs el portant
i gracies si no t'adorna
un rengle de cardenals
tot el bell mig de l'esquena.
Es d'ell, d'aquets poca pena
de que'm vé a mí aquest trasbals.
Com sab que això dú propines
està clar ¿què volía ell?
Ni que a mí'm costés la pell
enredos i serracines.
Oh! S'ha acabat, s'ha acabat
N'estic penedit, m'humillo,
trec de casa a n'aquest pillo
i torno a sê un bon casat.

ESCENA VII

MAURICI *i* CLOTILDE

CLOT. Bon día, Maurici.
MAUR. Ah! Hola!
¿Ets tú, Clotilde?
CLOT. ¿Què tal?
MAUR. Per ara... ni bé ni mal.
(Clotilde mira'l rellotge.)
CLOT. (¡Les déu! ¡Uf; el temps com vola,
hem de cuitar!)
MAUR. Dius?..
CLOT. No... rê...
Deia... ahir... ¿quan vas venir?
MAUR. Jo?.. Ahir?.. Per què?
CLOT. Ca! Es per dir
sense tenir prou de què.
Com que't vaig deixar tant tart
a câ l'Adela... ¿Després
ja no vas anâ en lloc més?
MAUR. Còm?..
CLOT. Vull dir .. a un' altra part.
Tú ahir no vas pareixe.
per rê a casa, al vespre.
MAUR. No.
No vaig venir-hi; tens raó.
Vaig trovâ un que'm va coneixe
i vam anâ al Ateneo
a jugâ.
CLOT. ¿A jugâ?.. ¿I després?
MAUR. Ah! Després d'allí en lloc més.
CLOT. ¿En lloc més? *(Ella llegeix un diari.)*
MAUR. Ah! Sí... al Liceo.
CLOT. L'únic obstacle que hi ha
es que lo que has dit aquí
no es res de lo que'l cosí
ahir vespre'm va contâ.
MAUR. ¿L'Oscar?
CLOT. Sí; diu justament
que no vas sê a n'al Liceo

ni al cafè ni al Ateneo,
com sols, i precisament
parlant d'ahir vespre, diu...

MAUR. ¿Què diu, què diu aquell pillo?
Hi vaig ser. Vaig fê'l tressillo
amb en Pons i amb en Reniu
en un cantó de la sala,
sinó que com per jugar
jo no tinc d'esbalotar
com ell, que tot ho atabala;
ell debía estar distret
i no va reparâ en mí.

CLOT. Vès!..

MAUR. No hi ha vès; es així
perque es la vritat del fet.
I després, que trovo jo
que tú no tens pas de creure
tot quant digui que va veure
el teu cusí.

CLOT. ¿I per què no?

MAUR. ¿Per què?.. Perquè 'l teu cosí
es un solter, i els solters
sempre son uns trapassers
que no tenen altre fí
que mirar si omplen d'arbosos
els jardins dels bons casats,
per veure si, un cop picats,
ells poden fer-s'hi ditxosos.

CLOT. Oh! I s'hi fan, que és el pitjor;
sense anar més lluny d'aquí,
mira't, a mí'l meu cosí
quasi'm va inspirant amor.

MAUR. Clotilde!...

CLOT. Es molt natural.
Tú't tornes uranyo, odiable.
Ell sempre tant fí i amable...
tant solícit... tant puntual...

MAUR. (¡Ai, ai, ai! ¡Pobre de mí!
¡No'm faltava sinó això!)
¿Es dir que vols dir que jo?..
Avui mato al teu cosí.

CLOT. Ah! ah! ah! ah!

MAUR. Rius?

CLOT. Ah! No
que ploraré.

MAUR. ¡Es un tronera,

un *perdis,* un calavera!..

CLOT. I tú un modelo. Tens raó.
Vaja! Un casat que retira
a les quatre de la nit.

MAUR. Ha estat per lo que t'he dit.

CLOT. Bah! bah! Res .. ja veuràs; mira;
jo aquí he vingut per brodar
i no pas per enfadar-me;
fes el favor de deixar-me
en pau. Vés... deixa'm estar.
(*Broda i canta per lo baix.*)

MAUR. (¡I es maca! No sé perquè
de des que m'ha fet compendre
que un altre me la pot pendre,
trovo que té un no sé què
de graciós, i un cos tant prim
i airoset... i una mirada...
Rés; som fets així; ens agrada
posseî el que no tenim.)

CLOT. La! la! la! (*Cantant i brodant.*)

MAUR. (Oh! ¡I que té raó!
Jo amb ella no m'he portat
com deu portar-se un casat
per mantenir la il·lusió
¡Qui sab! Probèm! Potsê encara
hi sò a temps, i, amorosint-la,
alagant-la, persuadint-la
de que vull ser bò des d'ara...)

CLOT. La! la!..
(*Maurici s' hi assenta aprop i li pren la mà.*)

MAUR. ¿Què estàs enfadada?

CLOT. Jo? Bò! ¿I de què? .

MAUR. ¿Oi que si
que és broma allò del cusí?

CLOT. Bò! ¿I per què? Si a n'ell li agrada
el que no t'agrada a tú ..

MAUR. ¿Què tú no m'agrades?

CLOT. Mira.
La proba està en el que fas.
Veias si 'n fa gaire cas
l'home que té això i retira
quasi quant el sol ja surt...

MAUR. Perqué 'ls companys em distreuen.
Però vès, si fins ells veuen
el que 't vull, que'm quedo curt
dihen-te que ells em creuen cego

de boig i d'enamorat.
CLOT. Ji!..
MAUR. Oh! No; i diuen la vritat.
Sens tú aprop, no tinc sossego.
Sinó que un és vergonyós...
CLOT. ¿Tú vergonyós? Ji! ji! ji!
MAUR. No riguis; perque és així.
Un hom' té por de fer l'os
i com que per ells rê abona
el ser bon marit, se'n riuen
i si te'n vas ¿sabs què diuen?
Que'ns dú les calses la dòna.
I si un, perque això no's cregui,
aburrit toca allí l'ase,
ja un diu:—Deixèu-lo anâ a casa
que la dòna no li pegui.—
CLOT. Ja. ¿I tú, perque això no diguin
vius sempre amb aquest excés?
MAUR. Bè; rés; no ho faré mai més;
si se'n riuen que se'n riguin.
Així com així qui ho paga
al cap i a l'últim sò jo...
CLOT. Tú?
MAUR. ¿No ho veus que no estic bò?
CLOT. Perque'l viure aixís t'estraga.
MAUR. Ca! Es perque 'm frisso... t'anyoro.
CLOT. Tú! Anyorar-me? Ah! ah! ah!
I doncs, ¿que m'estimes?
MAUR. Bah!
¡Què si t'estimo! ¡T'adoro!
¿Veus que tens aquest nasset
i aquestes mans tant bufones,
i'ls ulls, i aquestes galtones
cada una amb un clotet.
Bah! Res... jo no sé com son
les dònes que'l bon tò abona;
però com la meva dòna
jo no'n veig cap més al mon.
CLOT. ¿Vols dir? ¿Vols dir que l'Adela
no és més eleganta?
MAUR. Bò!
¿I ara, ont em surts amb allò?
Una boja a la pamela.
Una dòna interessada
que's va casar pe'ls dinés
amb don Esteve, i després

tot plegat se fa extremada
i romàntica i poetisa
i groga i escardalenca,
que sempre'l cor se li trenca
i tot quant veu l'electrisa...

CLOT. (¡I ella que ara allí compara
el que ell mateix antes d'ahî
va dir d'ella a n'al jardí!..
Ara es quan se cura, ara.)

MAUR. (Ho haig d'exajerar perque
no ni quedi cap sospita.)

CLOT. (Si això que sent no la irrita
no crec que la irriti rê.)

MAUR. Dius?

CLOT. Que'l que diu mal de... Entens?
molts cops es qui'l compra.

MAUR. Ca!
En sa vida ella tindrà
l'aire graciós que tú tens,
ni aquest peuet tant bufó
ni aquestes dents de rateta...
Ui! Clotilde! Clotildeta!
¡I qué me 'n fas d'il·lusió!..

(Ella enfila l'agulla i no pot.)

CLOT. ¡Fuig d'aquí, tonto! Veus? Té;
està clar... com que'm fas bulla,
no puc enfilar l'agulla.

MAUR. Dona; ja la enfilaré. *(Comensa a fer-ho.)*

CLOT. (¡El que es pastar-los!.. Això
no ho havía fet en sa vida.)

MAUR. Doncs, no, noia, no; es mentida
que mai t'hagi olvidat jo.
(Fent el de ficar-se'l fil a la boca i fer-li punta amb els llavis.)
Ah! ¡Es seda!.. Vés! ¡M'agrades!
¡Olvidâ estiman-te tant!

CLOT. Cuita, home; vés enfilant.

MAUR. Té; ja la tens enfilada.
I ara que hi vas a brodar
vull que hi brodis amb seda i or
un nom que jo tinc al cor
que tú me li vas gravar.

CLOT. Quin?

MAUR. Clotilde!

CLOT. Ca! M'enganyes.

MAUR. T'ho juro.

CLOT. Aguanta'm la troca.
MAUR. Dona. (*La pren i ella capdella.*)
CLOT. ¿Tens paciencia?
MAUR. Poca;
però en fí ..
CLOT. Veus? I t'estranyes
que jo no cregui després
que m'estimes, quant l'indici
es que mai ni un sacrifici
et veig fer per mí.
MAUR. Bé; això es
perque amb les acupacions.
que té un...
CLOT. Ah! Bé; això sí.
Però, veus? el teu cosí...
així com tú's veu que't fons
fent això, ell ho desitja
i es el seu gran gust servir-me.
Mira't, ahir va cullir-me
punts escapats d'una mitja.
MAUR. També té'ls culliré jo.
CLOT. No sou bons per ço els casats.
MAUR. ¿Per què? ¿Per punts escapats?
Io ho crec, tonta, que ço bò.
Té'ls culliré, i no vull que ell
té'ls culli mai més. Trapella!
(*Rabiós va a rompre la troca, i ella veint-ho li va a treure.*)
CLOT. Dóm...
MAUR. No; capdella, capdella;
ja aguanto; fes el capdell.
Ja aguanto. Io sé que'm toca
i no vull que'l meu cosí
faci el que'm toca fê a mí;
jo t'aguantaré la troca,
culliré'ls punts escapats
i amb tú no estaré furiós
i casats viurem tots dos
com a dos enamorats.
CLOT. ¡No't crec!
(*Capdellant, i ell amb la passió amb que parla, mou la troca amunt i avall, obligant a ella a que segueixi sos moviments.*)
MAUR. Sí, creume; t'ho juro
per la meva salvació.
T'estimo... em fas il'lusió...

em poses en un apuro
parlant-me de ton cosí,
perque jo sempre hi estat
de tú tant enamorat
que mai hi ha hagut per mí
a n'al món cap altra dòna
que m'agradés tant com tú,
i estic gelós...

CLOT. Veus? Un nú.
¡Còm que't mous tant!
(Desfà'l nú i torna a capdellar.)

MAUR. ¡Sigues bona!..
Creume, Clotilde.

CLOT. No puc.
Sé ja quí ets i res n'espero.
«*Tantas veo tantas quiero.*»
Ja ho sabs; per mí ets el gran turc.

MAUR. Però ço un turc convertit
que ja sab el que li toca.

CLOT ¡Mira que embulles la troca!

MAUR. Que està de tot penedit.

CLOT. Res; es perdrà la madeixa.

MAUR. Que no't faltarà mai més.

CLOT. Bé, home; ja ho diràs desprès.

MAUR. Que ja no'n tindràs cap queixa,
i que si com t'ho ha jurat
no ho creus, paraula sagrada...
(Cau agenollat a terra, barrejant completament la troca.)

CLOT. Veus? Té; la toca embullada.

MAUR. T'ho juro aquí agenollat.

ESCENA VIII

Els mateixos, i DONYA ADELA

ADELA ¿Donen permís?

CLOT. Ah! ¿Ets tú Adela?

MAUR. (¡L'Adela aquí! ¡Llamps i trons!)
(Desfent-se subitament de la troca, i amagant-la desprès d'haver trencat el fil que l'unia amb el capdell que té Clotilde.)

CLOT. Entra... ja pots entrar... passa.
ADELA Si, interrompo...
CLOT. ¿Per què? Bò!
MAUR. Als peus de vostè, senyora.
ADELA Beso la mà.
MAUR. Aquí tots dos
que estavem que a la Clotilde
li ha caigut un rodet groc,
i jo mirava si'l veia
sota la cadira.
CLOT. ¿I vols
enganyâ aixís a una amiga?
Ella ja ho pot saber tot.
Es que feia aquí *mea culpa*
als meus peus de genollóns,
i encara per més ridícul
aguantant la troca.
MAUR. ¡Oi, no!
Jo crec que vostè, senyora
no creurà...
ADELA Bah! ¿I per què vol
que no cregui que dos joves
casats que's volen de cor
s'espansiònin una mica
veient-se a casa'ls dos sols?
CLOT. Mira; s'ha amagat la troca
quan t'ha vist. (*Traient-li de la levita.*)
MAUR. (Maledicció!
¿I no se'm traga la terra?)
ADELA Rés doncs, filla, mil perdons
si t'he trencat així un rato
tant del teu gust; però un dol
que ara està passant a casa
i pot mimbâ'l teu espòs,
m'ha obligat a demanar-te
si'm vols dispensâ'l favor
de deixar-me amb ell a soles
un instant.
CLOT. ¿Còm un? I dos
i tres i tos els que vulgues.
ADELA Gracies.
CLOT. De rés; quedèu sols... (*Broma.*)
i vés que no me'l redueixis.
ADELA No crec que n'hi hagi cap pò.
¿Vritat, Maurici?
MAUR. Jo, Adela ..

CLOT. (Ja hem jugat el tot per tot.
Ara jo allí a vigilar-los
per si hi hagués una explossió.) (*Se'n và.*)

ESCENA IX

MAURICI *i* ADELA

ADELA Faci'l tavor, si pot fer-me'l,
de llegir avans que tot
aquest anònim.
MAUR. (*Amb despreci.*) Ah! Anònim!
ADELA Vegi'l; facim el favor.
MAUR. (*Llegeix.*) «Amiga Adela; no fíi
la fama del seu bon nom
mai més a sers miserables
com és Don Maurici; el cor
que és capàs de rebre obsequis
d'una dama, i després pot
entre'ls amics alabar-se'n
per cafès i reunions,
ha de sê'l cor d'un imfame.
De resultes del pregó
que ell fa de la seva ditxa,
vegi'l *Nunci* que li incloc
el que diu.» Firma: «Una amiga
que la estima.» Oh! ¡Això es tot
sols una indigna calumnia!
No ho cregui, senyora; jo
no sò, com creu, un infame...
ADELA ¡I un infame sense cor!
MAUR. Adela! ¿Vostè .. aquí casa?
ADELA Psit!.,. No cridi molt ni poc;
pot sentir-nos la Clotilde
que diu que té la il·lusió
de que és vostè un home digne
i encara no està resolt
si es just que aquelles persones

que per equivocació
van posâ amor a un infame
sense fè ni sense cor
sufreixin l'horrible càstic
de saber que ho sab tothom.

MAUR. No es raó; està injusta, Adela;
jo no he tingut el mal cor
de voler fer la desgracia
de vostè ni del seu nom.
Jo...

ADELA Vostè vol la Clotilde
amb tota la fè del mon
i va jurâ amor a un' altra
tenint compromès el cor.

MAUR. Jo?

ADELA Vostè. Quan a la sala
s'estaven aquí tot dos,
vostè i la Clotilde, jo era
a n'aquest quarto d'aprop...

MAUR. ¿Què diu? ¿Vostè a n'aquest quarto?
¿I qui l'hi ha portada? ¿Còm
ha pogut entrâ aquí casa
sense que ho sabessem jo
ni la Clotilde?

ADELA No culpi
a ningú d'aquest trastorn
que li dono ara probant-li
que conec son engany tot.
Oh! Es que jo ja l'estimava,
ja havía arrelat al cor
feia temps, la llavô indigne
d'aquesta crudel passió,
i quant m'han dit que eren falses
les il·lusions que a n'al mon
m'havía fet de la noblesa
del seu afany generós,
no he volgut ni he pogut creure-ho,
he tingut de veureu jo.

MAUR. Oh! ¡Per mor de Déu, Adela!
Això es espantós, això
no es possible que ho accepti
el seu cor que es bondadós.
Creure que jo la deshonra
vaig aixi escampant pe'l mon,
creure que es de mí possible
un concepte tant odiós...

ADELA Si no es concepte, si es proba,
si es proba plena. Per molt
que vostè juri i perjuri
no podrà negar que això
d'aquest periodic no sigui
el que vostè al Cafè Nou
va contâ vostè ahî vespre.
MAUR. No, Adela; menten. Jo no
he dit mai una paraula
a ningú del nostre amor.
ADELA No'l nostre amor, el nostre odi...
el meu despreci. Si sols
llàstima i despreci inspira
qui com vostè té aquest cor
capàs de fer tals baixeses.
Veu? L'anònim delator
en que com amics m'escriuen
que vostè ahir del meu nom
va fê amb els amics escarni,
el diari proba d'això.
I perquè vostè no tingui
defensa ni'l recurs sol
de dir que les probes menten
l'haver sentit ara jo
com a la Clotilde estima
havent-me jurat resolt
que era una il·lusió perdùda
de que jo n'era'l consol.
No, no... res... ni una paraula.
La Clotilde es prop i pot
sospitar el nostre objecte
veient-nos parlâ aquí sols.
Passio-bé; mai en la vida
guardi ni menys el recort
de que'ns havem vist sisquera.
Dediquis en aquest mon
a aquestes dònes indignes
a qui vostè estimar pot;
i si puc en res ser-li útil
com amiga que ni sols
pot recordar son ofensa
el comportament d'un boig,
disposi de mí...
MAUR. Senyora.
ADELA Li beso les mans. *Adios.* *(Se'n và.)*

ESCENA X

MAURICI

Al peus de vostè, senyora.
¡Amigo, quin jaco, noi!
¡I quina tarrabastada!
Dec estar vermell de roig.
Ara si que es impossible
que mai més res entre'ls dos
de cap modo pugui haver-hi.
O jo tinc de poder poc
o bé haig de coneixe al pillo
que m'ha dat aquest trastorn.
I em venjaré desseguida..
Jo...

OSCAR (*Dins.*) Està bé; no tinguis por.
Fins a després, cusineta.

MAUR. Oh! ¡Quina idea! Aquest boig.
Aquest és, sí; no hi ha dubte.
Justament ell fa l'amor
a la meva dòna, i ara
per ell ocupâ'l meu lloc
vol possâ entremig maranya
i'ns fa donâ aquests trastorns.
Sí? Doncs arreglem-hi comptes
i aixís acabèm d'un cop.

ESCENA XI

MAURICI *i* OSCAR

OSCAR ¡Vaja un xasco la Clotilde!
No; ja li asseguro jo...
MAUR. Vina; vens a punt de solfa.
OSCAR Hola! ¿Tú aquí encara, noi?
MAUR. Espera't, si pots, un rato;
et tinc de parlar.
OSCAR Si pots
i vas un xiquet depressa,
t'ho apreciaré, perque son
les vuit i les ballarines
es tenen d'esperar molt...
MAUR. Mira, Oscar; que tú't proposis
fê a les senyores la cort
com avui en dia es moda
i pertoca a tot gomós,
tant me fa. Que tú m'ofenguis
venint aquí ple d'olors
de patxolí i de vainilla
que fins se'm fiquen al coll,
tant se m'en dona. Que'm vinguis
a jurar com fas, nerviós,
explicant-me les conquistes
que's moren per lograr sols
una mirada amorosa
d'aquests ulls que tens de pop...
OSCAR Home!..
MAUR. No m'importa un *pito*.
Que tú aquí vinguis resolt
a enamorar ta cusina,
de qui jo el marit en só,
encara m'importa menos.
Ja he dit que no só gelós

i só home que no m'espanto
mai per cap tarit tarot.
Però que tú, amb l'esperança
d'aixís excitar millor
l'odi de la meva dòna,
vinguis amb el recurs nou
d'entrâ en la vida privada
amb anònims delators...

OSCAR Còm? ¿Què has dit? Anònim? ¿I ara?

MAUR. Ara està passant això.
I això, fill, ni jo t'ho passo
ni tú pots creure-ho tampoc.

OSCAR ¿Però què és? ¿Quin geroglific
es aquest que tú't resolts
i jo no he comprès encare?

MAUR. He llegit i encare'm cou
aquell suelto que, fent broma,
has fet posâ al *Nunci.*

OSCAR ¿I jo
tinc que veure amb aquest suelto
que dú'l *Nunci,* quan ni sols
sé de que'm parles?

MAUR. Mentida!

OSCAR Jo't dono paraula...

MAUR. I jo,
que sé que no tens paraula,
no't crec.

OSCAR Més...

MAUR. Això es un joc
digne d'un vil. Una manya...

OSCAR Mauricil..

MAUR. No'n trec ni un mot.
Una manya, sí; una astucia
que no usa un home d' honor,
i aquesta trapassería
que'm dú compromís tant gros,
de ningú mês pot venir-me
que de tú, i si jo per sort
en puc adquirir la proba,
avui queda tot resolt
envian-te els meus testimonis.

OSCAR ¿Còm, què? Un desafío. Bò!

MAUR. Un desafío. Ara es l'hora
de que llueixis les llissons
de floret i esgrima.

OSCAR ¡Un *cuerno!*

Jo si aprenc de tot això
es perque ara es moda apendre'n
els elegants com *il faut;*
pero, batrem? de cap modo.

MAUR. Ja trovarèm qualsevol
motiu per donar-hi forma.

OSCAR ¿Encara hi tornes? ¿Qué ets boig?
Jo no he fet mai cap anònim
ni cap suelto al *Nunci.* Bò!
Això es fals. Més que fals. Dona'm
temps per comprobar-t'ho.

MAUR. Doncs
ja pots anâ a fer-ho.

OSCAR Hi corro.
Justament jo conec molt
a n'al director del diari.
i tocant jo cert ressort,
avans de mig hora...

MAUR. Pren-la.
Més si no'm probes que no...

OSCAR *¡Cuerno,* si tinc de probar-ho!

MAUR. Fes-ho si no vols ser mort.

ESCENA XII

Els mateixos i CLOTILDE

CLOT. ¿Què és això? ¿Què hi ha? ¿Què passa?

MAUR. No, res. (*Ap. a Osc.*) No diguis ni un mot.

OSCAR Res; deiem amb en Maurici...
ara... apropòsit d'això...

MAUR. D'aquesta circular sobre
la vida privada.

OSCAR Ell vol
que no tingui raó'l ministre,
i axís parlavem tot dos
sobres... Vaja; adéu, cosina.

MAUR. ¿Fins a la vista? Eh?
OSCAR Bah! ¿I doncs?
Avans de mig hora torno.
(*Cuerno!* ¡Per mí està rabiós!)
(Se'n và pe'l fons. Maurici va amunt i torna a baixar per la dreta.)

ESCENA XIII

MAURICI, CLOTILDE, *després* DON ESTEVE

CLOT. ¿Què teniau? ¿Què cridaves?
¿Què heu tingut disputes?
MAUR. Jo?
¿Disputar-me amb ell? ¿I això?
¿De què vé que t'ho pensaves?
CLOT. ¿Doncs i aquells crits?
MAUR. Discurriem
sobre política i com
que en això pensa tothom
a son modo, discutiem
i... allò que's fa. Un s'exsalta
i alsa un xic massa la veu.
CLOT. Me'n alegro. Perque creu
que quan te la he sentit alta
m'ha semblat que era qüestió
fins de desafío.
MAUR. ¡I ara!
¡Vaja una idea més rara!
Desafiar-nos!
CLOT. ¿Perquè no?
MAUR. ¿Però a propòsit de què?
CLOT. Bé; res; m'ho ha semblat així.
(Don Esteve entra agitat.)
ESTEVE Vaja; ja torno a sê aquí.
(S'adona d'ella i saluda.)
Senyora;.. als peus de vostè.

MAUR. ¿I això, senyor Saladrigues?
ESTEVE ¿Ens dispensa, eh, senyora?
Res... hi ha cops que un s'acalora.
CLOT. Facin, facin.
ESTEVE Les intrigues
m'exsasperen. Sab?
MAUR. Bé. Si.
¿Però què hi ha? ¿Què li passa?
ESTEVE Home que crec que a la trassa
un diari diu mal de mí.
MAUR. (Bò! Ja hi som.) ¿Quin diari?
ESTEVE El *Nunci*.
CLOT. ¿Vol dî?
ESTEVE Al menos ho suposo
el que jo dir-li no goso,
es que no sé si es anunci
o article o suelto; però
que avui parla de mí'l diari,
ho sé cert fins per jugar-hi
tot el que vulgui de bò.
Veurà ara el que ha passat.
Tenía jo un compromís,
i, fa un rato, al cafè Suis
per resoldre'l me n'hi entrat.
Com que allí van els companys,
reparo al moment d'entrar-hi
que un d'ells que llegia un diari,
amic meu de fa molts anys,
al veure'm es posa a riure,
i, mentres que allí ha rigut:
—¡Quin diari!—ha dit, resolut.—
No sé això qui ho deu escriure.—
Llavors un, dient el meu nom.
—Callèu,—ha dit,—que és aquí.—
Això ho he pogut sentî
que ni jo sé encara com,
perque s'ho han dit molt baixet
i volent dissimular;
però volent indagar
el que era, jo, aquell secret,
m'hi acosto, i, al ser-hi aprop,
sens el que's diu ni pensar-hi,
aquell que tenía'l diari
se l'amaga tot d'un cop.
—Deixa-me'l,—li he dit;—¿qué dú
potsê algún *parte* nou?—Ca!

No dú res,—m'ha dit,—es que hi ha
un folletí d'en Sardú.—
Però jo que ja he sentit
que allò m'ho deia amb embràs.
—Bé;—he pensat,—ja ho llegiràs —
I no he dit res. He fingit
que ja ni sols hi pensava
com un que tant se li endona;
m'hi estat amb ells una estona,
i tot el que jo sospitava
he pensat averiguar
sense dir-ne a ningú rê,
sortint després del cafè
i anant el diari a comprar...

MAUR. ¿I l'ha comprat?

ESTEVE He volgut
comprar-lo; però, fill meu,
m'hi enfadat, a fé de néu.

CLOT. ¿Què vol dir?

ESTEVE Què no he pugut.
Ni kiosks, ni llibreríes,
ni nois, res; ningú'n té cap.

MAUR. ¿I per quin motiu? ¿Se sab?

ESTEVE ¿Què vol que sigui? Manies
A la *cuenta* el folletí
ha agradat, i així ha sigut
que diu que ja s'han venut
tots els números.

MAUR. (Ah! Així
ja veig que l'Aleix ha cumplert
i els ha comprat tots.)

ESTEVE —Per sort,—
he dit,—no'm farèu cap tort,—
perque com jo estava cert
del número que vostè
sab que jo avui li he deixat,
he pensat: sabrèm aviat
lo que diu el diari.

MAUR. (*Turbat.*) Què?

ESTEVE Que vostè'm farà'l favor
de deixar-me'l llegir.

MAUR. Sí.
Es cert; jo'l tenía aquí...
però ara... (*Buscant butxaques.*)

CLOT. (*Ap. rient.*) (Tinguèm valor.)

ESTEVE Per forsa l'ha de portar.

	Busqui'l.
MAUR.	Ja'l busco... però...
	¿L'has vist, tú? (*A Clotilde.*)
CLOT.	¿I ara? Jo?
ESTEVE	¡Miri'n que ja'm fa frisar!
MAUR.	Ah! ¡Voto a listo!..
CLOT.	Què?
ESTEVE	Digui.
MAUR.	Ara ho recordo. L'he dat fa una estona a n'al meu criat per embolicar-hi uns puros que regalo a un amic meu.
ESTEVE	¡Voto al diantre! (*Cop de peu.*)
CLOT.	¡Valga'm Déu! ¡Ditxós diari! ¡Quins apuros!
ESTEVE	¡Miri'n que es contrarietat!
CLOT.	Sí; i més sent-li necessaris.

ESCENA XIV

Els mateixos, i ALEIX, *aviat* MARIETA

ALEIX	Don Maurici. (*Apareixent amb un paquet.*)
MAUR.	¿Què hi ha?
ALEIX	Els diaris.
ESTEVE	¿Els diaris, diu? (*Maurici aturdit.*)
MAUR.	(¡M'ha clavat!)
CLOT.	(Ai! ai! ai! ¡Quin compromís!)
MAUR.	Ah! Sí... Son les coleccions del tomos d'il·lustracions de Londres i de Paris.
ALEIX	No senyor; si son...
MAUR.	(Silenci!) Dules al meu quarto.
ALEIX	Vaig. (*Se'n và.*)
ESTEVE	Res; tinc de veure si faig algún pas perque'm dispensi

algú'l favor de deixar-me
aquest *Nunci.* (*Apareix Marieta.*)

MAR. ¿El *Nunci,* ha dit?
Tingui. ¿En vol un tot seguit?
(Se'l treu de la butxaca i li dona.)

ESTEVE Dóna. *(I comensa a buscar.)*

MAUR. Uh!

CLOT. (¡Ai, la que s'arma!)

MAUR. (Maleida!) (*Apart a Marieta.*)

MAR. Jo!..

MAUR. Veste'n. Vés.

MAR. Com que he sentit que volía
llegî'l *Nunci*, i jo'l tenía...
un de meu...

MAUR. Veste'n.

MAR. Res més. *(Se'n vá.)*

ESCENA XV

DON ESTEVE, MAURICI *i* CLOTILDE

ESTEVE ¿Vejam si ho podré trovar?

MAUR. ¡Ai, quina situació!

CLOT. (¡El meu home's mort de pô!)

MAUR. ¿Vejam de que's pot parlar?

ESTEVE ¿Què pot dir de mí aquest diari
que faci riure a la gent?

MAUR. Res no dú. Aquí fa un moment
jo l'he llegit per passar-hi
un xic la estona, i a fè,
si li tinc de parlar lleal,
que no he vist ni en bé ni en mal
que digui un mot de vostè.

ESTEVE Per tot te deixo. Ja't tinc.

MAUR. (¡Ai, si que l'hem feta bona!..
I aquí... al devant de la dòna!)

CLOT. (Vejam? Jo ja m'hi previnc.)

ESTEVE «Dissapte al vespre, a les deu.

Al Putxet, els que passejen
per un caminal que ombrejem
els salzers per tot arreu,
van veure a dalt la muralla
de la torra del senyô E...»
¿El senyô E? So jo.

MAUR. Perquè?

ESTEVE ¡Es d'Esteve, home! No falla.

MAUR. No'n faci cas d'inicials.
També potsê E. d'...

CLOT. D'Erasme.

ESTEVE No; es que això d'aquest fantasma
que diu aquí...

MAUR. Què?

ESTEVE No es fals

CLOT. ¿I això?

ESTEVE Permetin. «La gent
al veure la aparició
en varen fê una qüestió
que's comprèn naturalment,
i van entrâ en conjetures.
Uns deien que hi havía anat
volant de dalt d'un terrat
per espantâ a les criatures.
Els altres el varen pendre
per ànima en pena, i diuen
alguns pocs que no se'n riuen,
que el que més els va sorpendre
i el que més els va fer teme,
va ser que'l fantasma aquest
que va apareixe al Putxet
de lluny sembla al senyor M...

MAUR. ¡Al últim anirà eixint
tot l'abecedari!

ESTEVE Ja;
però aquí el fort que hi ha
es que un hom va acontegint.

CLOT. ¿Qué acontegeix diu?

MAUR. ¿I això?

ESTEVE Vull dir que de lletra en lletra
això es cert i ho tinc d'admetre
perque això m'ha passat.

CLOT. Bò!

MAUR. ¿Què diu ara?

ESTEVE El que sents. Gresques
que arma algú que'm pren per ase.

Cert. A la paret de casa
hi va haver sombres xinesques.
Van escalar-la.

MAUR. Potsê
hi ha gas a la cantonada.
i el fanalê...

ESTEVE No. Escalada
per un xitxarel·lo.

CLOT. Bé!

MAUR. ¿Vol dî, home?

ESTEVE En tinc la proba.
Però això no es prou raó
per tenir la indiscreció
de donâ al públic tal nova.
Això es vil. Això és entrar
dins de la vida privada.

MAUR. ¿No ha dit vostè que li agrada?

ESTEVE M'agrada si han d'alabar.
Jo'ls dono la facultat
de que puguin dir de mí
el que m'hagi de fer lluhî
i donar-me dignitat,
¿més que puguin dir també
per fer mal tot lo del mon?
Ah! No senyô. Això ja son
figues d'un altre panê.

MAUR. Si això es voler-se ficar...

ESTEVE En camises d'*etsabares.*

CLOT. ¡Vaja unes coses més rares!

ESTEVE Res, res. Jo vaig a trovar.
Vaig a trovâ'l director
del periodic.

MAUR. (Bò!)

CLOT. Vostè?

MAUR. ¿I amb quin obgecte?

CLOT. Perquè?

ESTEVE Perque vull retractació.
I retractació complerta
com cal i jo necessito.
O me la donen o els cito.

CLOT. ¿Els citarà, diu?

MAUR. (Alerta.)

ESTEVE ¡Treure'm els drapets al sol!
¡Ficar-se amb mí!.. ¡Voto a listo!
Miri'm. M'hi encés com un misto.

CLOT. I té raó.

MAUR. Sí...
ESTEVE Es un bunyol
que aviat es penediràn
d'haver-lo fet. Li asseguro.
CLOT. Bé! però...
MAUR. Pensi...
ESTEVE Li juro;
fins els sorts ens sentiràn.
Això es vil. Es ficar-se en
llibres de caballería.
MAUR. ¿Doncs veu? Jo'ls despreciaría.
ESTEVE ¡Ah, fill! Es pren com es pren.
MAUR. Miri Calderon quins drames
feia del honor.
CLOT. Té raó.
ESTEVE Això dú mala intenció.
CLOT. Sí, perque això...
ESTEVE Es treure fames.
MAUR. Sí; ¿però aquesta inicial
com pot probar que és la seva?
ESTEVE Sí, home, sí; la E es la meva.
CLOT. I la M, l'altre.
ESTEVE Oh! ¡I tal!
Té raó que ara vostè
m'hi fa pensar, *Eme Eme*.
¿Quí pot ser?
MAUR. (Ai! ai! ¡Si's crema!)
ESTEVE Jo ho tinc de saber perque
aquest *Eme* ben mirat
es el qui m'ha prés l'honor.
Eme?.. Facin-me'l favor.
Noms de *Eme*.
CLOT. Manel.
MAUR. Marat.
CLOT. Macaterri.
ESTEVE No.
MAUR. Marduix.
ESTEVE No.
CLOT. Madrit.
ESTEVE No.
MAUR. Mico.
CLOT. Mona.
ESTEVE No, dòna. Nom de persona.
MAUR. Doncs aquí'n té per un fluix.
ELS DOS Mur, Mir, Moix, Met, Mus, Mill, Mara.
ESTEVE Jo'l sabré dins pocs instants.

(*Prenent el barret per anarse'n.)*

MAUR. ¿Es dir qué?..

ESTEVE Beso les mans.
Als peus de vostè, senyora. (*Se 'n và.*)

ESCENA XVI

MAURICI *i* CLOTILDE

MAUR. (No hi ha més; tot va a saber-ho
i tinc aquí un daltabaix.
¡Maleida aventura!)

CLOT. Hola!
¿Sembla que estàs agitat?

MAUR. I es clar, dòna, ¿no baig d' estar-ho?

ESCENA XVII

Els mateixos i OSCAR

OSCAR Aquí'm teniu pertretxat.

CLOT. Ah! ¿Éts tú?

MAUR. (L'altre! Res. No'n surto.)

OSCAR Porto la proba fatal.

CLOT. Còm?

MAUR. Després... un' altra estona.
Ja m'ho esplicaràs més tart.

OSCAR ¿Còm, més tart? Al moment. Ara.

Jo'm tinc de justificar
i ha de sê aquí i desseguida.

CLOT. ¿Dius justificar-te?

OSCAR ¡I tal!
Quan m'has vist encès de rabia
sortir d'aquí fa un instant,
me n'hi anat tot desseguida
per a deixâ'l fet ben clar
a la redacció del «*Nunci.*»
El director, que és formal,
i que va insertar el suelto
baix responsabilitat
d'aquell senyor que va dur-li...

CLOT. (El meu pare.)

OSCAR El calaix
ha obert ell del seu pûpitre
tot seguit al meu devant
i a n'aquí teniu el *suelto*
manuscrit que ell m'ha donat.
(El tira demunt la taula.)

CLOT. ¡Ai, Verge de les Angusties!

MAUR. *(Pren el paper i mira.)*
Això es lletra teva.

CLOT. (Ai! ai!
Ara si que no m'escapo.)

OSCAR (Ara ells dos s'arreglaràn.)

MAUR. Vaja, dòna; avant; contesta.
¿Ets tú qui li vas enviar?

CLOT. *(Portant-lo apart i amb carinyo.)*
Sí; jo que fa temps sabía
el que portaves de cap,
vaig pensâ, estant-ne gelosa,
motiu per a destorbar
que arribessis a faltar-me,
i per corregir-te amb art,
a més de que Don Esteve
vos sorprengués al instant
que tú a n'al jardí acudíes,
vaig dâ a la publicitat
aquestes cinc o sis ratlles
que a la fí han trencat el glas,
i t' han fet renyî amb la dòna
que enganyava al teu company.

MAUR. Bé... vull dir. .

CLOT. Deixèm-ho corre

i no'n parlèm més. Se sab
que era la primera cita
que ella t'havía donat,
que avans de poder parlar-li
ja't vas haver d'escapar...
Fòra el mal intent que duien,
tot queda en peu com avans,
i jo, que ho sé, t'ho perdono
constant que no hi tornaràs.

MAUR. Oh! Clotildeta, ets un àngel.
Ets més. Ets...

CLOT. La mà.

MAUR. La mà.

CLOT. I nos la donèm en prenda
de carinyo i de llealtat.

OSCAR ¡Ni amb això hi hagut baralles!
Vaja nois, *abur.*

MAUR. ¿A on vas?

CLOT. No; es que pert ja la esperança.

OSCAR No; (es que veig que va molt llarc.)

ESCENA DARRERA

Els mateixos i DON ESTEVE

ESTEVE Vaja; res; no puc saber-ho.
Vinc traient foc pe'ls caixals.
Els redactors eren fora.

CLOT. Tot està aclarit.

MAUR. Vritat.
Tot està aclarit.

ESTEVE Bé. ¿I ara?
¿Qué'm volen fer bobejar?

CLOT. No, senyor. La seva esposa
i jo juntes, hem estat
les que hem fet insertâ'l suelto
a n'al *«Nunci.»*

ESTEVE Votavàn!

¿I per què? ¿Per quina idea?
CLOT. No més que per a evitar
de vostè la gelosía,
a fí i efecte de que mai
torni a tenir més desitjos
de donar *suarés* i balls
a la torra per portar·hi
sols la ruina i el trasbals.
ESTEVE Ah! Ja entenc. Aném, sí; vaja.
Veliaquí tot comprès ja.
¡Pobre Adela! Jo que'm creia...
Pero no... Esperi un instant.
CLOT. Digui.
ESTEVE ¿I el cos del delicte
que jo tinc?
MAUR. ¿Què és?
ESTEVE Un pedàs.
que jo vaig trova a les llanses
del jardí, tot volejant.
MAUR. (Ai! ai! ai! L'altra trifulga.)
ESTEVE Vaja! Allò que's fa jugant.
¿De quién es esta «pinyora»?
CLOT. Esperèm. Potsê eixirà
qui digui *de mi señora.*
OSCAR A mí m'estàn esperant
i vostès estàn de calma;
amb això, fins a demà.
Noia, adéu; *abur*, *señores.*
ESTEVÉ ¡Alto aquí!
TOTS Còm?
ESTEVE ¡Alto, *truhan!*
CLOT. ¿Què hi ha?
ESTEVE Sí. Que tinc el *pillo.*
Mirint-s'ho; aquest pedàs
vé tot just a n'allà ont falta
d'aquest tros que té esquinsat.
MAUR. Oi!
CLOT. Té raó.
OSCAR No; es impossible.
¿Jo tenî un esquins tant llarc?
MAUR. (Si no dius que's teu, et mato.)
OSCAR Ah! Si; es meu. Sab què serà,
que saltant jo per la reixa...
ESTEVE Ah! Allavors ja ha confessat
que vostè es quí, estàn acorde
amb una dòna deslleall,

saltà al jardí de la torre.

OSCAR Jo!..

CLOT. Diguem-li la vritat
i aixís tot d'un cop s'acaba.
Cert, Don Esteve; el pedàs
que ell es va deixâ a les llanses
se li va deixar saltant
a dins de la seva torre,
però va ser per trovar
infraganti a la promesa
que té costat per costat
de la torre de vostè,
aquella torre tant gran.

ESTEVE Ah! ¿Vol dir la ballarina
que's diu Pilotini?

CLOT. Ajà!

ESTEVE Té raó; si el jardí d'ella
es veu per entre'l reixat:

CLOT. Veliaquí doncs el misteri.
del fantasma i del pedàs.

MAUR. I bé, rê; home ¿que vols fer-hi?
No't quedis així parat.

ESTEVE No, home, no; jo he sigut jove
i tampoc tinc res de sant,
sé el que son aquestes coses...

OSCAR Però si...

MAUR. Aném, vaja, gat.
No t'hi enfundis.

OSCAR Més...

CLOT. Té, guarda'l
i té li pots fer posar
ben surgit que no's conegui.

OSCAR Bé; però miri'n que's gran
ferme passâ a mí'l ridícul
quan jo sé...

MAUR. (Si dius que ho sabs
avui mateix t'atravesso.)

OSCAR Res... res; dona'm el pedàs.

ESTEVE Just; un tros de la bandera
de les batalles que ha dat.

MAUR. Oh! Es un pillo.

CLOT. Un *libertino*.

MAUR. Un *seductor*.

CLOT. Un *don Juan*.

MAUR. Un *don Juan* dels de per riure.

CLOT. D'ell i dels que fan plorar,

s'ha de llibertar la dòna
posant-hi tots sos afanys.
L'honra, el goig, la pau de casa
veient d'anar-los jugant.
El talent de les senyores
és guardà per casos tals
i amb ell Déu va dâ a la dòna
LA CARTA DE NAVEGAR.

FÍ DE LA COMEDIA

CATALEG de les obres de Frederic Soler *(Pitarra)* que's troben de venda a la *Llibrería de Bonavia i Duràn* carrer *Boquería, 20. Barcelona.*

UN ACTE

	Ptes.
A la vora del mar. Comedia . .	1
El ret de la Sila. Comedia . .	1
Cura de moro. Comedia . . .	1
El jardí del General. Comedia .	1
La vivor de l'estornell. Comedia	1
La mosca al nàs. Comedia . .	1
Cafè i Copa. Comedia	1
La dòna i la ballarina. Comedia	1
Per carta de més. Comedia . .	1
Els cantis de Vilafranca. Co.	1
Palots i ganxos. Comedia. . .	1
La Rambla de les flors. Sarsuela	0'50
La Butifarra de la Llibertat. Comedia	0'50
¡Coses del oncle! Comedia . .	0'50
Les píldores de Holloway. Co.	1
Un barret de rialles. Comedia .	0'50
En Joan Doneta. Comedia . .	0'50
El Boig de les campanilles. Co.	0'50

DOS ACTES

	Ptes.
La casaca i la casulla. Comedia.	1'50
La Campana de Sant Llop. Comedia	1'50
El Teatre per dins. Comedia. .	1'50
El Sagristà de S. Roc. Sarsuela.	0'50
La fira de S. Genís. Sarsuela. .	0'50
El Moro Benani. Sarsuela . .	0'50
El pla de la Boquería. Sarsuela.	0'50
Donya Guadalupa. Sarsuela. .	0'50
La festa del barri. Sarsuela . .	0'50
Els estudiants de Cervera. Sarl.ª	0'50
A posta de Sol. Sarsuela . . .	0'50
Els Pescadors de Sant Pol. Sarl.ª	1
La Sabateta al balcó, Comedia .	1
La Esquella de la Torratxa. Sarsuela	0'50
El Cantador, Comedia. . . .	0'50
Ous del dia. Comedia	0'50
Si us plau per forsa. Sarsuela .	0'50
Un mercat de Calaf. Comedia .	0'50
La Vaquera de la piga rosa Comedia	0'50
Les carabasses de Montroig. Comedia	0'50
El punt de les dònes. Comedia.	0'50
Els Héroes i les grandeses. C.ª	0'50
El castell dels tres dragons.	0'50
La venjansa de la Tana. C.ª	0'50

TRES ACTES

	Ptes.
La Rosa blanca. Drama. . . .	2
La fals. Drama.	2
Les modes. Comedia	2
La bala de vidre. Comedia . .	2
L'Hostal de la Farigola. Comedia	2
El dir de la gent. Comedia . .	2
El Campanar de Palma. Drama.	2
Les papellones. Comedia. . .	2
L'àngel de la guarda. Comedia.	2
L'Urbanitat. Comedia	2
Els polítics de gambetto. C.ª	2
El didot. Comedia	2
L'Hereuet. Comedia.	2
La qua de palla. Comedia. . .	2
El primer amor. Drama . . .	2
Or. Drama	2
L'Apotecari d'Olot. Comedia .	2
Les francesilles. Comedia . .	2
L'últim Rei de Magnolia. Sar.	1
El Comte l'Arnau. Drama. . .	2
100,000 duros. Drama. . . .	2
Barba Roja. Drama	2
La Rondalla de l'infern. Drama.	2
El monjo negre. Drama . . .	2
El llibre de l'honor. Drama . .	2
Les joies de la Roser. Drama. .	2
O Rei o res. Drama	2
El Rector de Vallfogona. Drama	2
El collaret de perles. Drama. .	2
La dida. Comedia	2
El ferrer de tall. Drama . . .	2
Els Segadors. Drama	2
Senyora i majora. Drama. . .	2
El Contramestre. Drama . . .	2
Cercol de foc. Drama	2
La banda de bastardía. Drama .	2
La ratlla dreta. Drama. . . .	2
Sota terra. Drama	2
El pubill. Drama.	2
El lliri d'aigua. Drama. . . .	2
Batalla de Reines. Drama. . .	2
La pena de mort. Drama . . .	2
La Creu de la Masía. Drama. .	2
La filla del marxant. Drama. .	2
El forn del Rei. Drama. . . .	2
Les Claus de Girona. Drama .	2
Els Egoistes. Comedia. . . .	2
El Veguer de Vic. Drama. . .	2
L'infern a casa Drama. . . .	2

QUATRE ACTES

	Ptes.
El trinc del or. Comedia . . .	2
La bruixa. Drama.	2
El plor de la maratra. Drama .	2
El timbal del Bruc. Drama . .	2
Les eures del mas. Drama . .	2
El Rustic Bertoldo. Comedia .	2
Bertoldino. Comedia	2

CINC ACTES

	Ptes.
Judas de Keriot. Drama . . .	2
Jesús. Drama	4
El bressol de Jesús. Drama . .	2

POESIES PREMIADES

	Ptes.
Un volúm en foli, de 400 planes, contenint 115 poesíes, amb il·lustracións den Padrós.	10